

หลักการจำแนกตัวบุคคลตามกฎหมายของบางประเทศ

หลักการจำแนกตัวบุคคลของบางประเทศ ที่จะได้ศึกษาต่อไปนี้จะได้ศึกษาถึงหลักการจำแนกตัวบุคคลของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเทศที่น่าสนใจประเทศหนึ่งในหลาย ๆ ประเทศ ที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ที่มีความเจริญและมีวิวัฒนาการอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน อีกประเทศหนึ่งที่จะได้กล่าวถึงด้วย ได้แก่ หลักการจำแนกตัวบุคคลตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเทศที่ถือกำเนิดระบบกฎหมายในสกุล Common Law อันเก่าแก่ มีวิวัฒนาการอันยาวนาน และเป็นแบบอย่างของประเทศที่ใช้ระบบนี้อีกหลายประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นที่มาของการใช้ชื่อบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงไว้ด้วย

1. การจำแนกตัวบุคคลตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศส มีประวัติ วิวัฒนาการของการใช้ชื่อบุคคลและกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคลอย่างเป็นระบบ แบบแผน ชัดเจน และน่าสนใจที่สุดประเทศหนึ่งในบรรดาประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law อีกทั้ง ยังเป็นที่มาของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย มาตรา 18 อันว่าด้วยการคุ้มครองชื่อบุคคล จึงขอนำมาศึกษาดังนี้

1.1. การใช้คำนำนาม

ในประเทศฝรั่งเศส การใช้คำนำนามเด็กไม่ว่าจะเป็นเด็กผู้ชาย หรือเด็กผู้หญิงไม่มีหลักเกณฑ์ในการใช้คำนำนาม โดยปกติการเรียกขานนามบุคคลที่เป็นเด็กผู้ชายหรือเด็กผู้หญิงจะเรียกชื่อตัวของบุคคลนั้น ๆ ไปเลย

เช่น Jean , Paul , Philipe เป็นต้น มิได้มีคำนำนามใช้เรียกเด็กชายนั้น
เด็กหญิงนี้เช่นของไทย

"Monsieur"¹ เทียบได้กับภาษาไทยว่า "นาย" เป็นคำ
ซึ่งมีวิวัฒนาการในประเทศฝรั่งเศสในระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช
กล่าวคือ ในสมัย ค.ศ.1314 การใช้คำว่า "Monsieur" มักจะใช้สำหรับ
กลุ่มขุนนาง และราชวงศ์โดยเฉพาะพระเจ้าหลุยส์ที่เก้าโดยของพระมหากษัตริย์และ
มิได้มีการนำมาใช้สำหรับกลุ่มชนชั้นกลางลงไป หลังปี ค.ศ.1314 ได้มีการนำ
เอาคำว่า "Monsieur" มาใช้เป็นคำนำนามของผู้ชายที่เป็นชนชั้นกลางที่ร่ำรวย
(la bourgeoisie) ด้วย ต่อมาเมื่อมีการปฏิวัติครั้งใหญ่ในประเทศฝรั่งเศส
ปี ค.ศ.1789 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ล้มล้างระบอบสมบูรณาญา
สิทธิราชมาเป็นการปกครองแบบสาธารณรัฐ แนวความคิดในการแบ่งแยกชนชั้นได้
ถูกยกเลิกไป คำว่า "Monsieur" ที่เคยใช้สำหรับเรียกผู้ชายในระดับชนชั้น
กลางผู้ร่ำรวยในอดีตนั้นได้ถูกนำมาใช้เรียกสำหรับคนทั่วไปที่เป็นเพศชาย ซึ่งรวม
ตลอดถึงชาวนา และกรรมกรด้วยและยังคงใช้เรียกเป็นคำนำนามผู้ชายทั่วไปจน
ถึงปัจจุบัน

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้คำว่า "Monsieur" ถ้าใช้
ในการเขียนจะใช้ในลักษณะที่เป็นทางการซึ่งใช้เป็นหลักฐานเช่น การเปิดบัญชี
ธนาคารการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น หากแต่ถ้าเป็นการ
กล่าวถึงทั่ว ๆ ไป ก็ไม่จำเป็นต้องใช้เป็นคำนำนามเสมอไป มักจะใช้แค่ชื่อตัว
ชื่อสกุล เช่น G. Marty , P. Raynaud , Jean , Mazeaud , Henri ,
Capitant เป็นต้น

---

¹Dictionnaire Petti Robert 1 , Paris 1978, p.1223
และ Dictionnaire Methodique du Francais Actuel , Paris
1982, p. 901.

"Madame"² เทียบกับคำนำนามของไทยได้ว่า "นาง" เป็นคำที่มีวิวัฒนาการเช่นเดียวกับคำว่า "Monsieur" กล่าวคือ เป็นคำนำนามที่ใช้สำหรับให้เกียรติผู้หญิงไม่ว่าจะได้สมรสแล้วหรือไม่ก็ตาม

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา คำว่า "Madame" ใช้สำหรับเป็นคำนำนามผู้หญิงที่สมรสแล้ว นอกจากนั้นยังมีความหมายที่ใช้สำหรับผู้หญิงผู้มีตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นที่ยอมรับในวงสังคมซึ่งอาจจะสมรสแล้วหรือไม่ก็ตาม เช่น หญิงที่สมรสแล้วหรือหญิงโสดที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะเรียกว่า Madame la Deputee หรือ Madame le depute เป็นต้น สำหรับคำย่อจะเขียนว่า "Mme"

"Mademoiselle"³ เทียบกับภาษาไทยได้ว่า "นางสาว" แต่เดิมนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา "Mademoiselle" ใช้เป็นคำนำนามของลูกสาวคนโตของพี่ชายกษัตริย์ และใช้เรียกเป็นคำนำนามของผู้หญิงในตระกูลขุนนาง ซึ่งไม่มียศและจะสมรสแล้วหรือไม่ก็ได้

ในปัจจุบันเป็นคำที่ใช้สำหรับนำนามเรียกผู้หญิงสาว หรือหญิงที่เป็นโสด ในบางครั้งคำ ๆ นี้อาจเขียนย่อ ๆ ได้ว่า "Mlle" ในทางศาลการเขียนชื่อคนมักจะใช้แทนคำ "Mademoiselle" ว่า "Demoiselle"

สำหรับ "Monsieur" อาจเขียนชื่อย่อในทางกฎหมายจะชื่อว่า "Sieur" เช่น เกิดคดีระหว่าง Madame Susie กับ Monsieur Jean ในทางคดีจะเขียนว่า คดีระหว่าง La Dame Susie กับ Le Sieur Jean เป็นต้น⁴

²Ibid ., p. 1126 , p. 831.

³Ibid ., p. 1126 , p. 831.

⁴Ibid ., p. 444.

1.2. การใช้ชื่อตัว ชื่อเล่น นามแฝง และชื่อตำแหน่งขุนนาง⁵

1.2.1. การใช้ชื่อตัว

1.2.1.1. ประโยชน์ของการใช้ชื่อตัว

ชื่อตัวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับที่จะแยกแยะบุคคล ซึ่งอยู่ในครอบครัวเดียวกัน หรือที่มีชื่อสกุลเดียวกันเพื่อให้สามารถระบุตัวบุคคลได้จึงจำเป็นต้องมีชื่อตัวชื่อหนึ่งหรือหลายชื่อนำหน้าชื่อสกุล ชื่อตัวนี้ในบางครั้งเราเรียกว่า ชื่อของการล้างบาป (Noms de Bapteme) เช่น Jean - Jacques เป็นต้น

ดังนั้น จะต้องมียชื่อตัวอย่างน้อยหนึ่งชื่อแต่โดยปกติทั่วไปมักจะมีหลายชื่อ รัฐบัญญัติเองก็ไม่ได้จำกัดจำนวนชื่อตัวที่บุคคลจะพึงมีได้ ในกรณีที่มีชื่อตัวหลายชื่อต้องเขียนชื่อในเอกสารของทางราชการเรียงตามลำดับในแบบพิมพ์สูติบัตร (Acte de Naissance)

1.2.1.2. ลักษณะสำคัญของชื่อตัว ชื่อสกุล

ลักษณะสำคัญของชื่อตัว ชื่อสกุล

ของบุคคล มีอยู่ 4 ประการ⁶

(1) จำเป็นต้องมี (obligatoire)

บุคคลทุกคนภายในรัฐอย่างน้อยจะต้องมีชื่อตัวหนึ่งชื่อ ตามกฎหมายฝรั่งเศสมีได้หลายคำ แต่ไม่ควรเกิน 4 คำ⁷

⁵G. Marty et P. Raynaud , Droit Civil (Paris : Sirey , 1961), pp. 1181 - 1188.

⁶จิตติ ดิงศภัทย์ , กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล , อ้างถึง G. Marty et P. Raynaud , No 673 , p. 686. หน้า 26.

⁷เรื่องเดียวกัน , หน้า 21.

(2) ต้องแน่นอนคงที่ (Immuable)

จะเปลี่ยนแปลงได้เฉพาะกรณีที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้เท่านั้น

(3) จำหน่ายไม่ได้ (Indisponible)

เป็นสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ (Extra patrimonial) ถ้าเพียงแต่อนุญาตให้ผู้อื่นใช้ร่วมด้วยกันก็อาจทำได้ ทั้งนี้ไม่หมายรวมถึงนามแฝง เช่น ยี่ห้อ ชื่อ ในการค้า ซึ่งเป็นสิทธิในอสังหาริมทรัพย์จำหน่ายโอนได้

(4) ไม่มีอายุความ (Imprescriptible)

ไม่สูญสิ้นโดยการที่เจ้าของชื่อไม่ได้ใช้มานาน ไม่มีผู้ใดแย้งโดยการนำไปใช้เป็นเวลานานได้

1.2.1.3. การเลือกใช้ชื่อตัว

การเลือกใช้ชื่อตัวของเด็กกระทำ

โดยบุคคลซึ่งเป็นผู้แจ้งการเกิดของเด็ก^๕ แต่ถ้าหากถ้าผู้แจ้งการเกิดของเด็กปฏิบัติที่จะตั้งชื่อให้เด็ก ก็ให้นายทะเบียน (ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนราษฎร) (officier de l etat civil) เป็นผู้เลือกตั้งชื่อให้ ถ้าในสุดบัตรไม่ได้ระบุชื่อตัวไว้และมีผู้ร้องขอต่อศาลแพ่ง ศาลแพ่งอาจจะเป็นผู้พิจารณาเลือกตั้งชื่อให้เด็กตามคำขอได้

อย่างไรก็ตาม ความเป็นอิสระใน

การเลือกตั้งชื่อตัวไม่ได้มีอยู่เสมอไป เพราะตามรัฐบัญญัติลงวันที่ 1 เมษายน 1803 ซึ่งตราขึ้นเพื่อต้องการหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการตั้งชื่อตัวที่มีลักษณะเป็นที่น่า

^๕ในคริสต์ศาสนา เด็กแรกเกิดจะได้รับการเจิมด้วยน้ำมัน และรดน้ำมันที่หน้าผากในพิธีซึ่งเรียกว่าพิธีรับศีลล้างบาป โดยเด็กจะได้รับการตั้งชื่อตัวโดยปกติจะเป็นชื่อนักบุญในศาสนาคริสต์

ขบขันรัฐบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติจำกัดให้เลือกชื่อตัวจากปฏิทิน^๑ ต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ และนายทะเบียนมีสิทธิที่จะปฏิเสธการลงทะเบียนชื่อได้ แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่านายทะเบียนมักจะไม่วัดตามบทบัญญัติ โดยยอมลงทะเบียนชื่อตัวที่ตั้งขึ้นโดยเลือกจากชื่อสกุลของบุคคลที่ไม่ค่อยจะมีความสำคัญในประวัติศาสตร์หรือเป็นชื่อสกุลของบุคคลสำคัญในสมัยหลัง ๆ เช่น Marx , Renan , Marceau และแม้แต่การยอมรับให้นำชื่อตัวหรือชื่อสกุลที่เป็นเพศชายมาตัดแปลงให้เป็นเพศหญิง รวมตลอดถึงการยอมให้ตั้งชื่อตัวออกมามีสำเนียงภาษาต่างประเทศ

1.2.1.4. การเปลี่ยนชื่อตัว

ในปี ค.ศ. 1804 ถือหลักว่าชื่อตัวเป็นสิ่งถาวรไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เช่นเดียวกับชื่อสกุล และรัฐบัญญัติลงวันที่ 25 สิงหาคม 1794 ได้บัญญัติยืนยันหลักการเช่นนี้ ทั้งยังได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้แก่ผู้ฝ่าฝืนที่เปลี่ยนแปลงชื่อตัวหรือชื่อสกุลที่ได้ตั้งเอาไว้ การยกเลิกชื่อตัวชื่อใดชื่อหนึ่งจะทำได้ก็แต่เฉพาะในกรณีที่มีการตั้งชื่อตัวไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐบัญญัติลงวันที่ 1 เมษายน 1803 บัญญัติเอาไว้

อย่างไรก็ตาม หลักการข้างต้นมีข้อ

ยกเว้นอยู่ 3 ประการคือ

- (1) ในกรณีการรับบุตรบุญธรรม
โดยทั่วไปในการรับบุตรบุญ

ธรรมผู้รับบุตรบุญธรรมมักต้องการตั้งชื่อตัวให้แก่บุตรบุญธรรมของตนใหม่ด้วยเหตุผลที่ว่า ต้องการให้เด็กมีความทรงจำในสถานภาพเก่า หรือเพราะชื่อเดิมของ

---

^๑ในปฏิทินประจำปีของฝรั่งเศสในแต่ละวันจะพิมพ์ชื่อของนักบุญหรือเรียกว่าบุญราศรีในคริสต์ศาสนาไว้ โดยถือเป็นวันฉลองหรือเป็นวันระลึกถึงบุญราศรีผู้ล่วงลับหรือเลือกจากชื่อสกุลของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

เด็กอาจทำให้เด็กระลึกถึงผู้ที่ตนรักซึ่งได้ล้มหายตายจากไปเช่น ชื่อตัวของเด็กที่นำชื่อของบิดามารดามารวมกัน ตั้งให้เป็นชื่อของเด็ก เป็นต้น แต่ศาลเองก็ยังลังเลใจ และไม่ยอมให้เปลี่ยนแปลงชื่อตัวของเด็กโดยตีความตามเจตนารมณ์ของรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 25 สิงหาคม 1794 จนกระทั่งต้องออกรัฐบัญญัติวางหลักการใหม่อนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อตัวของเด็กในกรณีการรับบุตรบุญธรรมได้ คือ รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 23 เมษายน 1949 และรัฐกำหนด (Ordonnance) ลงวันที่ 23 ธันวาคม 1958 และรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 1966

"ศาลมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงชื่อตัวของเด็กในกรณีที่มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ทั้งนี้เป็นไปตามคำขอของผู้รับบุตรบุญธรรมแต่คำขอเปลี่ยนแปลงชื่อตัวของเด็กนั้นจะต้องกระทำในระหว่างการดำเนินเรื่องการขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย"

(2) กรณีการได้สัญชาติฝรั่งเศส
ชาวต่างประเทศที่ได้สัญชาติฝรั่งเศส อาจทำคำร้องขอเปลี่ยนแปลงชื่อตัวพร้อมกับขอเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลให้เป็นแบบฝรั่งเศส การเปลี่ยนแปลงให้เป็นแบบฝรั่งเศสนั้นก็คือ การเปลี่ยนแปลงชื่อตัวที่เป็นภาษาต่างประเทศให้เป็นภาษาฝรั่งเศสที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือเขียนตามคำออกเสียงชื่อตัวตามภาษาต่างประเทศ เป็นไปตามรัฐบัญญัติลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 4 คำขอเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลและชื่อตัวให้เป็นแบบฝรั่งเศสนี้จะต้องกระทำไปพร้อมกัน ถ้ามิได้ทำพร้อมกันคำขอเปลี่ยนแปลงชื่อตัวจะไม่ได้รับการพิจารณา เป็นไปตามรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 4 วรรค 2

(3) การเปลี่ยนแปลงชื่อตัวโดยผล
คำพิพากษาของศาล
รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 1955 ได้บัญญัติอนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อตัวได้โดยวิธีทางการ

ศาลกล่าวคือ ผู้ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงชื่อตัวหรือผู้แทนโดยชอบธรรม (Representant Legal) อาจร้องขอต่อศาลแพ่งขอให้พิพากษาอนุญาตให้ผู้ร้องเปลี่ยนแปลงชื่อตัวตามที่ปรากฏอยู่ในสูติบัตร¹⁰ วิธีการเปลี่ยนแปลงชื่อตัวโดยทางศาลนี้ง่ายกว่าการร้องขอเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลกับทางราชการเพราะการเปลี่ยนแปลงชื่อตัวไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด ฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงชื่อตัวแต่ละครั้งจึงไม่จำเป็นต้องพิมพ์ประกาศแจ้งให้บุคคลทั่วไปได้ทราบก่อนล่วงหน้า

1.2.1.5. ชरรมชาติของชื่อตัว

ชื่อตัวมีธรรมชาติ (Nature) และคุณลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อสกุล กล่าวคือ ชื่อตัวก่อให้เกิดสิทธิในชื่อนั้นและจะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับชื่อสกุล เจ้าของชื่อตัวมีสิทธิใช้ชื่อนั้นและมีสิทธิห้ามบุคคลอื่นนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ในทางปฏิบัติ กรณีการนำชื่อตัวของบุคคลอื่นไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของชื่อได้ก็มีแต่เฉพาะในกรณีที่บุคคลนั้นนำเอาชื่อตัวและชื่อสกุลของเจ้าของไปใช้ ซึ่งกรณีนี้เจ้าของชื่อมีสิทธิห้ามการนำไปใช้ได้

1.2.2. การใช้ชื่อเล่น (Surnom) และนามแฝง

(Pseudonyme)

บุคคลบางคนนอกจากจะมีชื่อตัว ชื่อสกุลแล้วยังมีชื่อเล่นและหรือนามแฝงได้อีกด้วย ชื่อเล่นเป็นชื่อที่คนทั่วไปใช้เรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การเรียกชื่อเล่นมักจะใช้กันในบ้าน หรือในกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง สำหรับนามแฝงเป็นชื่อที่บุคคลเลือกใช้สำหรับตัวเองและโดยทั่วไปจะใช้ในกิจกรรมวิชาชีพ โดยเฉพาะในด้านวรรณกรรมและการละคร เช่น Moliere , Voltaire , Anatole France เป็นต้น

¹⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งของฝรั่งเศส ที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ มาตรา 57.

1.2.2.1. ความเป็นอิสระในการตั้งชื่อเล่น

และนามแฝง

บุคคลทุกคนมีอิสระที่จะตั้งชื่อเล่นและนามแฝง การตั้งชื่อเล่นมิได้มีกฎเกณฑ์บังคับแต่ประการใด หากแต่ถ้าเป็นกรณีนามแฝงนั้นจะมีข้อจำกัดอยู่ 3 ประการกล่าวคือ

(1) ในกฎหมายเก่าเคยมีบทบัญญัติห้ามบุคคลบางจำพวกใช้นามแฝง เช่น รัษฎบัญญัติ ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 1942 (สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2) ที่ได้บัญญัติห้ามชาวยิวและชาวต่างประเทศใช้นามแฝง ต่อมาเมื่อรัฐกำหนดลงวันที่ 9 สิงหาคม 1944 ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติข้างต้น แต่ยังคงห้ามชาวต่างประเทศใช้นามแฝง เว้นแต่ จะใช้ในทางวรรณกรรม การละคร หรือ ทางวิทยาศาสตร์ โดยต้องขออนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(2) การตั้งนามแฝงจะต้องให้ความเคารพในชื่อสกุลของบุคคลอื่น ศาลเองได้วางแนวคำพิพากษาไว้โดยห้ามบุคคลนำชื่อสกุลมาตั้งเป็นนามแฝง¹¹ แต่ถ้าได้มีการใช้นามแฝงนั้น ๆ มาก่อนแล้ว ต่อมาผู้อื่นมาตั้งชื่อสกุลอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับนามแฝงนี้ ในกรณีนี้ศาลเคยพิพากษาให้การใช้นามแฝงยังใช้ต่อไปได้¹²

(3) ถ้าการตั้งนามแฝงนั้นขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ศีลธรรม หรือผลประโยชน์ของบุคคลอื่น ศาลอาจพิพากษาห้ามผู้นั้นมิให้ใช้นามแฝงนั้นก็ได้

¹¹Reg . 15 Juin 1942 , Gaz.Pal 1942.2.104.

¹²Trib. Civ.Paris , 8 Juill. 1949 , D.1949. 401.

1.2.2.2. ผลทางกฎหมาย

ชื่อเล่นและนามแฝงแตกต่างจากชื่อตัวและชื่อสกุล ที่ชื่อเล่นและนามแฝงมิได้เป็นองค์ประกอบของการระบุชื่อบุคคลในทางกฎหมาย (Identification Juridique) ฉะนั้น ผู้มีชื่อเล่นหรือนามแฝงไม่อาจร้องขอให้นายทะเบียนเขียนชื่อเล่นหรือนามแฝงของตนลงไปในทะเบียนราษฎรได้¹³ อย่างไรก็ตาม ชื่อเล่นและนามแฝงถูกใช้ เพื่อทำให้การระบุตัวบุคคลชัดเจนแน่นอนยิ่งขึ้นโดยเฉพาะชื่อเล่นนั้น อาจยังคงมีประโยชน์และอาจจะระบุไว้ในเอกสารของทางราชการได้โดยการเขียนจะใช้ถ้อยคำคือ "มีฉายาว่า ... "

ด้วยเหตุนี้ ชื่อเล่นและนามแฝงจึงก่อให้เกิดสิทธิการใช้ชื่อในทำนองเดียวกันกับชื่อสกุลและชื่อตัว กล่าวคือเจ้าของชื่อเล่นหรือนามแฝงมีสิทธิใช้ชื่อนั้น แต่ในบางครั้งสิทธิดังกล่าวไปขัดกับสิทธิในชื่อสกุล เมื่อนามแฝงที่ใช้มาเป็นเวลานานแล้วนั้นเป็นชื่อสกุลของผู้อื่น นอกจากนี้ นามแฝงยังก่อให้เกิดสิทธิทำนองเดียวกับสิทธิในชื่อสกุล เพราะผู้ที่ใช้นามแฝงอาจขอให้บุคคลอื่นเรียกตนโดยใช้นามแฝงดังกล่าว

อนึ่ง ผู้ที่มีชื่อเล่นหรือนามแฝงมีสิทธิที่จะใช้ป้องกันมิให้คนอื่นมาแย่งชื่อของตน ซึ่งในกรณีนี้ศาลได้กล่าวถึง "ความเป็นเจ้าของ (Propriete) ชื่อเล่นหรือเจ้าของนามแฝง" และศาลอาจพิพากษาห้ามบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ใช้ชื่อเล่น หรือนามแฝงอันก่อให้เกิดความสับสนและเสียหายแก่เจ้าของชื่อ และในบางครั้งก็พิพากษาให้ชดเชยค่าเสียหายอีกด้วย¹⁴ หรือพิพากษาให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้

¹³Trib. Civ.Seine , 29 Avr.1921 , D.1922.5.2.

¹⁴Trib.Civ.Paris , 10 Dec.1931 , S. 1932.

เกิดความสับสนในตัวบุคคล¹⁵ ชื่อเล่นและนามแฝง มีลักษณะเป็นชื่อเฉพาะ
ตัวบุคคลไม่อาจตกทอดเป็นมรดกไปยังลูกหลานได้¹⁶

1.2.3. การใช้ชื่อตำแหน่งขุนนาง (Titres Nobiliaires)

1.2.3.1. ความเป็นขุนนาง

ในบางครั้งชื่อสกุลอาจเขียนค่านำ
นามด้วยตำแหน่งขุนนาง เช่น ดยุก (Duc) มาร์กิส (Marquis) ก็องตอง
(Comte) เป็นต้น ในสมัยโบราณชนชั้นขุนนางเป็นชนชั้นหนึ่งในสังคมซึ่งจะมีแต่
สมาชิกบางคนเท่านั้นที่จะได้รับการแต่งตั้ง ฉะนั้น หากเป็นเจ้าของตำแหน่งซึ่ง
เป็นเครื่องหมายของความเป็นขุนนาง แต่ความเป็นขุนนางอาจไม่มีตำแหน่งก็ได้
ด้วยเหตุนี้คำว่า "De" ที่เขียนต่อท้ายชื่อตัวจึงไม่ใช่เครื่องหมายของความเป็น
ขุนนางและไม่ใช่ชื่อตำแหน่งขุนนาง อย่างไรก็ตาม ชนชั้นขุนนางในฝรั่งเศสได้
ถูกยกเลิกโดยรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 4 สิงหาคม และ 5 พฤศจิกายน 1789
และยังไม่ได้มีการสถาปนาชนชั้นนี้ขึ้นมาใหม่ สำหรับชื่อตำแหน่งขุนนางนั้นแม้ว่า
จะถูกยกเลิกในปี ค.ศ. 1789 และ ค.ศ. 1849 ไปแล้ว แต่ก็ได้รับการ
การสถาปนาขึ้นมาใหม่ในปี ค.ศ. 1814 และ ค.ศ. 1852 จนกระทั่งสมัย
สาธารณรัฐที่ 3 (ค.ศ. 1870 - 1940) ก็ไม่มีการแต่งตั้งขุนนางชั้นอีกเลย
แต่ผู้ที่ได้รับตำแหน่งอยู่แล้ว ก็ยังสามารถดำรงตำแหน่งขุนนางอยู่ต่อไปโดยต้อง
อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ซึ่งแตกต่างไปจากกฎหมายที่ใช้บังคับกับชื่อสกุล
เดิมที่ ชื่อตำแหน่งขุนนางแสดงถึง
ตำแหน่งหน้าที่การงานหรือความเป็นเจ้าของที่ดิน ต่อ ๆ มาได้ กลายเป็นการ
ให้ยศฐาบรรดาศักดิ์ไป

¹⁵Trib.Civ.Seine , 7 Dec. 1955 , D.S. 1956.131.

¹⁶Trib.Civ.Paris , 23 Mai 1924 , D. 1925.2.9. ,
note Savatier.

1.2.3.2. การได้รับตำแหน่งขุนนางและการ

สืบทอดตำแหน่ง

- (1) ที่มาของตำแหน่งขุนนาง
ตำแหน่งขุนนางอาจมีที่มาจาก
ก. ความเป็นขุนนางก่อนปี

ค.ศ. 1789 ซึ่งการได้ตำแหน่งขุนนางจะผูกติดกับจำนวนพื้นที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของ อย่างไรก็ตาม ในที่สุดแล้วการได้ตำแหน่งขุนนางจะต้องได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์เพียงแต่การถือครองที่ดินเป็นจำนวนมากมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะทำให้ได้ตำแหน่งขุนนาง¹⁷

ข. ความเป็นขุนนางใน

ศตวรรษที่ 19 เป็นโดยพระมหากษัตริย์ เช่น จักรพรรดินโปเลียนที่ 1 และจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 หรือโดยพระมหากษัตริย์ เช่น พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 พระเจ้าชาลส์ที่ 10 พระเจ้าหลุยส์-ฟิลิปป์ เป็นต้น เป็นผู้แต่งตั้งขุนนางกล่าวคือในรัชสมัยพระเจ้านโปเลียน ตำแหน่งขุนนางแสดงถึงตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือเป็นการให้เพื่อเป็นเกียรติยศแก่ผู้ได้รับ หรือเพื่อเป็นการตอบแทนคุณงามความดีของผู้นั้น (รัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 1 มีนาคม 1808) ต่อมาในสมัยยุคฟื้นฟูสถาบันพระมหากษัตริย์ (Restoration) อำนาจการแต่งตั้งขุนนางจึงตกมาเป็นของพระมหากษัตริย์อีกครั้ง (รัฐกำหนด ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 1814 และวันที่ 8 ตุลาคม 1814)

ค. ขุนนางชาวต่างประเทศ

ก็ได้รับการยอมรับในฝรั่งเศส แต่ชาวฝรั่งเศสจะมีชื่อตำแหน่งขุนนางต่างประเทศได้ก็ต่อเมื่อได้ขออนุญาตจากรัฐบาลก่อน (รัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 5 - 12 มีนาคม 1859)

¹⁷Trib , Civ.11 Mai 1948 , D. 1948.335 , S.1949.1.1.,

(2) การสืบทอดตำแหน่งขุนนาง

โดยปกติตำแหน่งขุนนางจะ

สืบทอดไปยังบุคคลที่เจ้าของตำแหน่งแจ้งความประสงค์เอาไว้ การสืบทอดตำแหน่งนี้จะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างจากข้อสกุล กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็เช่น นิติกรรมการให้ตำแหน่งแก่บุคคล (Acte de Collation) ซึ่งจะกำหนดกฎเกณฑ์การสืบทอดตำแหน่งไว้ หรือกฎเกณฑ์ที่มีมาจากจารีตประเพณีของบางครอบครัวก่อนการปฏิวัติใหญ่ของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1789 สำหรับตำแหน่งที่มีการแต่งตั้งกันใน ศตวรรษที่ 19 กฎเกณฑ์การสืบทอดตำแหน่งได้ถูกบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย เช่น รัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 30 มีนาคม 1806, 1 มีนาคม 1808 , 4 มิถุนายน 1809 และ 3 มีนาคม 1810 หรือ รัฐกำหนดลงวันที่ 25 สิงหาคม 1817 , 4 กันยายน 1817 , 10 กุมภาพันธ์ 1824 เป็นต้น ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับการสืบทอดตำแหน่งขุนนาง จะต้องฟ้องร้องกันที่ศาลแพ่ง

(3) การตรวจสอบความถูกต้อง

ของการได้มาซึ่งตำแหน่งขุนนาง

คำร้องขอให้มีการตรวจสอบ

ความถูกต้องของการได้มาซึ่งตำแหน่งขุนนางอาจยื่นต่อคณะกรรมการตุลาการของกระทรวงยุติธรรม (Conseil d administration du ministere de la justice) ในกรณีการได้มาซึ่งตำแหน่งขุนนางโดยการสืบทอด ผู้สืบทอดตำแหน่งอาจไปขอจดทะเบียนการสืบทอดตำแหน่งกับเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรม พร้อมกับขอหลักฐานเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ได้ แต่ในทางปฏิบัติการยื่นคำร้องขอต่อคณะกรรมการตุลาการนี้ไม่ค่อยได้ใช้กัน เนื่องจาก โดยปกติแล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะสั่งการตามความเห็นของคณะกรรมการตุลาการไม่ว่าจะเป็นคำขอให้มีการพิจารณาความถูกต้องของการได้ตำแหน่ง หรือหากตีความหนังสือรับรองตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม คำสั่งดังกล่าวอาจถูกนำไปเป็นมูลเหตุฟ้องร้องยังศาลปกครองได้ ซึ่งในกรณีนี้ศาลแพ่งไม่มีอำนาจตีความหนังสือรับรองตำแหน่ง

1.2.3.3. สิทธิที่จะได้รับจากการดำรงตำแหน่ง

ขุนนาง

ตำแหน่งขุนนางไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสถานภาพบุคคล แต่เป็นเพียงตำแหน่งกิตติมศักดิ์ที่ก่อให้เกิดสิทธิที่ไม่เกี่ยวข้องกับมรดกสิทธิ เช่นว่านี้อาจเทียบได้กับสิทธิในชื่อสกุล กล่าวคือ มีสิทธิในการใช้ชื่อตำแหน่งในการกระทำที่เกี่ยวกับสาธารณชนหรือในทางส่วนตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีสิทธิขอให้เขียนลงในทะเบียนราษฎร¹⁸ แต่ไม่อาจใช้ในคำพิพากษาของศาล¹⁹ หรือใช้เพื่อจุดมุ่งหมายในทางการค้า²⁰ นอกจากนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งและสมาชิกครอบครัวของเขาย่อมมีสิทธิฟ้องบุคคลภายนอก ที่มาแอบอ้างชื่อนำไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้โดยฟ้องร้องต่อศาลแพ่ง

1.3 การใช้ชื่อสกุล²¹

ความหมายของชื่อสกุล ชื่อสกุลเป็นคำที่ใช้เรียกเพื่อระบุตัวบุคคล เป็นคำรวม ๆ ชื่อสกุลเป็นส่วนหนึ่งของชื่อบุคคลที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่างกล่าวคือมีชื่อตัว (prenoms) ชื่อสกุล (nom patronymique หรือ nom de famille) นามแฝง หรือนามสมมุติ (pseudonyme) และชื่อเล่น (Surnom)

---

¹⁸ ศาลฎีกา แผนกคดีแพ่ง . ลงวันที่ 1 มิถุนายน 1863 , D.1863.
1.216.

¹⁹ ศาลฎีกา แผนกคดีอาญา . ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 1905 , D.1905.
1.369.

²⁰ ศาลฎีกา แผนกคดีแพ่ง . ลงวันที่ 25 ตุลาคม 1898 , D.1899.
1.166.

²¹ Michel de Luglart , Lecons de Droit Civil Tome I.
5th ed (Paris : Montchrestien 1972), pp. 551 - 556.

สำหรับชื่อสกุลนั้น ในทางประวัติศาสตร์ เป็นคำที่ใช้เรียกเพื่อระบุมหาชิกทุกคนในครอบครัวเดียวกันและแต่ละคนที่มีชื่อสกุลเดียวกันจะแตกต่างจากสมาชิกคนอื่นก็แต่เฉพาะชื่อตัว ในสมัยชนเผ่าโบราณ การใช้ชื่อสกุลเกิดจากความต้องการให้มีการเรียกระบุชื่อบุคคลผู้เป็นบิดาไปจนถึงลูกหลาน ทั้งนี้เพื่อง่ายต่อการสังเกตจดจำเชื้อสายโดยตรงของผู้นั้น ตัวอย่าง พวกชนเผ่า Hebrews มีวิธีการเรียกระบุตัวบุคคล เช่น นาย Josue บุตรของนาย Nun หรือพวกชนเผ่า Musulmans มีวิธีการเรียกระบุตัวบุคคลเช่นเดียวกัน เช่น นาย Mohamed บุตรของนาย Mahmoud เรียกว่า Mohamed ben Mahmoud

ในสมัยโรมัน มีการตั้งชื่อสกุลแก่บุคคลแต่ละบุคคล ค่อนข้างยุ่งยาก แต่ก็ยังมีข้อดีที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ชัดเจน ตัวอย่าง ผู้ใช้ชื่อสกุล Scipion ที่มีชื่อว่า Lucius Cornelius Cnaei filius Scipio หรือ ผู้ใช้ชื่อสกุล Ciceron ที่มีชื่อว่า Marcus Tullius Marci filius Cicero เป็นต้น ชื่อดังกล่าวนี้จะประกอบด้วย

1. ชื่อตัว คือ Lucius หรือ Marcus
2. ชื่อของชนชั้น หรือฐานะของบุคคลในสังคม คือ Cornelius หรือ Tullius
3. ชื่อตัวต้นตระกูลจนถึงลูกหลานหรือเชื้อสาย Cnaei filius หรือ Marci filius
4. ชื่อสกุลของบรรดามหาชิกที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน คือ Scipio หรือ Cicero

5. บางครั้งก็มีชื่อเล่นประจำตัวอีก

วิธีการตั้งชื่อสกุลนี้ได้แพร่หลายสู่ชนเผ่า Gaule (ฝรั่งเศส) และชนเผ่า Germans (เยอรมัน) และต่อมาเมื่อศาสนาคริสต์ได้แพร่หลายในยุโรปก็ได้นำชื่อของบรรดานักบุญในคริสต์ศาสนาหรือชื่อบรรดาบุคคลที่สำคัญในคัมภีร์ไบเบิลมาใช้เป็นชื่อเล่นเพื่อเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อในศาสนาของผู้นั้นหรือแสดงถึงอุปนิสัยหรือความสามารถหรือรูปร่างลักษณะหรือแม้แต่การประพฤติชื่อเล่นดังกล่าวเปลี่ยนมาเป็นชื่อสกุลนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา

1.3.1. การใช้ชื่อสกุลโดยการสืบเชื้อสาย

ในที่นี้จะแยกความแตกต่างระหว่างการสืบเชื้อสายกรณีบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายและการสืบเชื้อสายกรณีบุตรนอกสมรส และการสืบเชื้อสายกรณีบุตรบุญธรรม

1.3.1.1. การสืบเชื้อสาย กรณีบุตรที่ชอบด้วย

กฎหมาย

ในกรณีนี้ ไม่มีปัญหาในเรื่องการใช้ชื่อสกุลของบุตร เพราะเด็กจะใช้ชื่อสกุลของบิดาตนและในสมัยก่อนเด็กไม่อาจนำชื่อสกุลของมารดามาต่อท้ายชื่อสกุลของบิดา แม้ว่าตัวบิดาของเด็กเองอาจนำชื่อสกุลของภรรยาต่อท้ายชื่อสกุลของตนได้ก็ตาม เด็กจะใช้ได้ก็แต่เฉพาะชื่อสกุลของบิดาเท่านั้น แต่ในปัจจุบันเด็กมีสิทธิเลือกใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือของมารดา หรือจะใช้ทั้งชื่อสกุลของบิดาและของมารดาพร้อมกันก็ได้²²

1.3.1.2. การสืบเชื้อสาย กรณีบุตรนอกสมรส และเด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง

สำหรับการสืบเชื้อสายกรณีบุตรนอกสมรส ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 3 มกราคม 1972 ซึ่งได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายเดิมได้บัญญัติไว้ว่า "เมื่อมีการฟ้องร้องเกี่ยวกับการสืบเชื้อสายของเด็ก (ไม่ว่าจะเป็นโดยธรรมดาหรือชาติ บุตรนอกสมรส หรือบุตรที่บิดามารดาเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน) โดยคู่กรณีคือ บิดามารดาของเด็กเอง กรณีนี้ให้เด็กใช้ชื่อสกุลของบิดา" และ "หากเด็กใช้ชื่อสกุลของบิดาและมารดาตามลำดับ ให้ถือชื่อสกุลที่อยู่ในอันดับแรกเป็นชื่อสกุลของเด็ก"

²² Michel de Luglart , Lecons de Droit Civil ,

ปัญหาที่ตามมาของกฎหมายข้างต้นก็คือ ถ้าหากการตั้งชื่อสกุลของเด็กในตอนแรกนั้น เด็กใช้ชื่อสกุลของมารดา ก่อนที่จะใช้ชื่อสกุลของบิดา ถ้าเป็นเช่นนั้น ตามรัฐบัญญัติข้างต้น เด็กจะต้องหันมาใช้ชื่อสกุลของบิดาแต่ผู้เดียวเช่นนั้นหรือไม่

ศาลฎีกา ได้พิพากษาว่า ในกรณีตามปัญหาข้างต้นเด็กจะต้องใช้ชื่อสกุลของบิดาเสมอไม่ว่าในกรณีใด ๆ²³ คำพิพากษานี้ได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์มาว่าไม่ให้ความยุติธรรมแก่ฝ่ายมารดาเด็กโดยเฉพาะเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นจะก่อให้เกิดความรู้สึกลำบากใจในการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุล

ด้วยเหตุนี้ รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 1952 จึงได้บัญญัติแก้ไขใหม่เป็นว่า เด็กที่ใช้ชื่อสกุลของมารดา ก่อนใช้ชื่อสกุลของบิดายังคงใช้ชื่อสกุลของมารดาต่อไปได้ และสามารถใช้ชื่อสกุลของบิดาแทนภายหลัง สำหรับวิธีการนั้น กระทำโดยในขณะที่เด็กยังเยาว์วัยอยู่ (และถ้าเด็กมีอายุเกินกว่า 15 ปี ต้องได้รับความยินยอมของเด็กด้วย) ให้บิดามารดาร่วมกันยื่นคำร้องขอต่อศาลให้เด็กใช้ชื่อสกุลตามที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันว่าจะให้เด็กใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือของมารดาก่อน

ในกรณีที่ไม่ได้มีการตั้งชื่อสกุลให้เด็กนอกสมรส สามีของแม่ของเด็กอาจร้องขอต่อศาลพร้อมกับมารดาเด็กขอให้เด็กใช้ชื่อสกุลของตนและหากมีบิดาของเด็กหรือมารดาของเด็กฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียวที่ยอมรับเด็กว่าเป็นบุตรของตนก็ให้เด็กใช้ชื่อสกุลของผู้นั้น

แม้ว่า บิดามารดาของบุตรนอกสมรสจะไม่ยอมรับรู้ว่าเด็กเป็นบุตรของตน แต่เนื่องจากปรากฏอยู่บ่อยครั้งว่า

²³ คำพิพากษาศาลฎีกา แผนกคดีแพ่ง , ลงวันที่ 4 มิถุนายน 1946 ,
Gaz . Pal . 1946.2.88 , D. 1946. 357.

มีการระบุชื่อสกุลของมารดาของเด็กไว้ในสูติบัตร (Acte de Naissance) ฉะนั้น โดยปกติจะให้เด็กใช้ชื่อสกุลของมารดา แต่ในบางครั้งไม่ปรากฏชื่อสกุลของมารดา ในสูติบัตรหรือมารดาเด็กปฏิเสธความเป็นแม่เด็กหรือในกรณีเด็กที่ถูกทอดทิ้ง ในกรณีเหล่านี้ นายทะเบียนราษฎรจะต้องตั้งชื่อสกุลให้แก่เด็ก

1.3.1.3. การสืบเชื้อสาย กรณีบุตรบุญธรรม

ต้องแยกแยะระหว่างการรับเป็นบุตร

บุญธรรมแบบธรรมดาทั่วไป (Adoption Simple) กับการรับเป็นบุตรบุญธรรมโดยสมบูรณ์ (Adoption Pleniere) การรับเป็นบุตรบุญธรรมชนิดแรก²⁴ เป็นกรณีที่บุตรบุญธรรมนำชื่อสกุลของผู้รับบุตรบุญธรรมมารวมต่อท้ายชื่อสกุลของตน เว้นแต่ ผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมจะใช้ชื่อสกุลเดียวกันอยู่แล้ว หรือ ศาลจะพิพากษาให้บุตรบุญธรรมต้องใช้ชื่อสกุลของผู้รับบุตรบุญธรรมแต่เพียงชื่อเดียว²⁵

สำหรับการรับเป็นบุตรบุญธรรมโดยสมบูรณ์นั้น²⁶ บุตรบุญธรรมจะใช้ชื่อสกุลของผู้รับบุตรบุญธรรมแต่เพียงชื่อเดียวเสมอ ถ้าสามีภรรยาเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมก็ให้เด็กใช้ชื่อสกุลของผู้รับบุตรบุญธรรมฝ่ายสามี แต่ถ้าฝ่ายภรรยาแต่เพียงฝ่ายเดียวประสงค์จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ศาลอาจตัดสินใจให้เด็กใช้ชื่อสกุลของฝ่ายสามีถ้าสามีให้ความยินยอม

²⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งของฝรั่งเศส มาตรา 363 และรัฐบัญญัติลงวันที่ 11 กรกฎาคม 1966.

²⁵ Trib. Civ. Rion 2 Nov. 1966, Gaz. Pal. 17 Mars 1967.

²⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งของฝรั่งเศส มาตรา 357 และรัฐบัญญัติลงวันที่ 11 กรกฎาคม 1966.

1.3.2. การใช้ชื่อสกุลโดยการสมรส

1.3.2.1. กรณีปกติ

ในเรื่องนี้ ควรทำความเข้าใจ

เสียก่อนว่า การสมรสไม่ได้ทำให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต้องเสียชื่อสกุลไป และไม่ทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง เพราะคู่สมรสฝ่ายหญิงยังสามารถสงวนสิทธิใช้ชื่อสกุลเดิมของตนและสามารถทำนิติกรรมสัญญาใด ๆ ได้โดยใช้ชื่อสกุลเดิมของตน

อย่างไรก็ตาม คู่สมรสฝ่ายหญิงก็สามารถเลือกใช้ชื่อสกุลของสามีได้ กรณีเช่นนี้ เป็นประเพณีปฏิบัติโดยทั่วไปที่มิได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจนกระทั่งได้ถูกนำมาบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกใน รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1893 (มาตรา 310 - 1 ของประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส ปัจจุบัน) ซึ่งให้สิทธิแก่ฝ่ายหญิงที่จะเลือกใช้ชื่อสกุลในการทำนิติกรรมสัญญา ฉะนั้น ฝ่ายหญิงอาจทำนิติกรรมสัญญาในชื่อสกุลเดิมของตนหรือชื่อสกุลของสามีก็ได้ แต่บุคคลที่สาม (Tiers) อาจขอให้ฝ่ายหญิงทำนิติกรรมสัญญาโดยใช้ชื่อสกุลของฝ่ายสามีได้ ซึ่งในทางปฏิบัติในประเทศฝรั่งเศส ถ้าเป็นการทำนิติกรรมสัญญาในเรื่องทั่ว ๆ ไป ฝ่ายหญิงจะใช้ชื่อสกุลของสามีแต่ถ้าเป็นเรื่องสำคัญ ฝ่ายหญิงจะใช้ชื่อสกุลของตน และต่อท้ายด้วยการระบุชื่อตัวสามี เช่น นางแชรแมงน์ ดูรองต์ ภรรยาของนาย เลอกูร์ด จะเรียกว่า Germaine Durant Epouse Lecourt แต่กฎหมายก็ไม่ได้บังคับให้ต้องทำเช่นที่กล่าวมานี้ ในบางภาคของประเทศฝรั่งเศส เช่น ภาคเหนือ จะมีประเพณีปฏิบัติว่าฝ่ายสามีก็มีสิทธินำชื่อสกุลของฝ่ายภรรยา มาเขียนต่อท้ายชื่อสกุลของตนและชื่อสกุลของภรรยาที่เขียนต่อท้ายนี้ จะไม่ตกทอดไปยังบุตร ซึ่งรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1893 ได้บัญญัติยอมรับในประเพณีข้างต้นนี้²⁷

²⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส มาตรา 310 - 1 และ รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 3 มกราคม 1972 มาตรา 2.

1.3.2.2. กรณีแยกกันอยู่ (Separation De Corps)

โดยหลักแล้วไม่มีผลต่อชื่อสกุลเพราะถึงอย่างไรการสมรสก็ยังคงมีอยู่ การแยกกันอยู่เป็นเพียงการเลิกการอยู่ร่วมชายคาบ้านเดียวกัน (Cohabitation) แต่จากการที่ความสัมพันธ์ของการสมรสมีน้อยลงตามลำดับ รัฐบาลยุติลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1893²⁸ จึงบัญญัติอนุญาตให้ฝ่ายสามียื่นคำขอต่อศาลขอให้สั่งห้ามมิให้ภรรยาใช้ชื่อสกุลของตนได้

1.3.2.3. กรณีการหย่า (Divorce) และการตาย (Deces)

การหย่า เป็นการยกเลิกการสมรสหรือ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสสิ้นสุดลง ฝ่ายหญิงไม่มีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายชายในการทำนิติกรรมใด ๆ อีกต่อไป และเป็นเช่นเดียวกันในกรณีที่มีการนำเอาชื่อสกุลเดิมของฝ่ายหญิงมาต่อท้ายชื่อสกุลของฝ่ายชายเมื่อหย่ากันแล้ว ฝ่ายชายย่อมไม่มีสิทธิใช้ชื่อสกุลของภรรยาในการทำนิติกรรมสัญญา²⁹ เช่นกัน

ปัญหาบางประการที่ตามมาของการหย่า คือ ในบางสาขาวิชาชีพ เช่น อาชีพนักแสดง นักเขียน พ่อค้า โดยปกติคนในสังคมมักจะรู้จักคู่สมรส ในนามของชื่อสกุลของฝ่ายสามี ฉะนั้น เมื่อหย่ากันแล้ว และฝ่ายหญิงต้องหันกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนก็ทำให้บุคคลทั่วไปไม่รู้จัก และอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรมแก่ฝ่ายหญิง อย่างไรก็ตามศาลฎีกา³⁰ ก็ยินยอมให้มีการทำข้อตกลงระหว่างกันในการจะใช้

²⁸ ประมวลกฎหมายฝรั่งเศส มาตรา 310 - 1.

²⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส มาตรา 299 วรรค 2.

³⁰ Cass. Civ., 18 oct. 1921, D. 1921.2.128.

ชื่อสกุลของฝ่ายชายต่อไปได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพิทักษ์ผลประโยชน์ของฝ่ายหญิง ที่อาจจะสูญเสียไปหากต้องเลิกใช้ชื่อสกุลของฝ่ายสามีโดยเด็ดขาด กรณีการตายตามประเพณี การตายไม่มีผลต่อการใช้ชื่อสกุล ภรรยาหม้าย ยังคงสามารถใช้ชื่อสกุลของสามีที่เสียชีวิตแล้วนั้นได้หรือสามีที่ภรรยาเสียชีวิตก็ย่อมมีสิทธิใช้ชื่อสกุลเดิมของภรรยาที่เขียนต่อท้ายชื่อสกุลของตนอยู่แล้วนั้นต่อไปได้แต่สิทธิดังกล่าวสิ้นสุดเมื่อมีการสมรสใหม่

1.3.3. การใช้ชื่อสกุลโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เนื่องจาก กฎหมายบังคับให้ทุกคน ต้องมีชื่อสกุล ดังนั้น หากปรากฏว่าบุคคลใดไม่มีชื่อสกุลปรากฏอยู่ในทะเบียนราษฎร (Etat Civil) หรือไม่ทราบว่า บุคคลดังกล่าวมาจากครอบครัวใด เจ้าหน้าที่ทางปกครองหรือศาลย่อมมีอำนาจตั้งชื่อสกุลให้บุคคลนั้นได้โดยจะได้แยกอธิบาย ดังนี้³¹

1.3.3.1. เจ้าหน้าที่ทะเบียนตั้งให้

(Officier de l'Etat Civil)

ในกรณีเป็นการตั้งชื่อสกุลโดยนายทะเบียนโดยหลักแล้ว นายทะเบียนคือ ผู้มีอำนาจตั้งชื่อสกุลให้แก่เด็กทารกที่เกิดใหม่ ซึ่งไม่ทราบว่ามาจากเชื้อสายใด หรือ ครอบครัวของเด็กคือใคร รัฐบัญญัติ บัญญัติอำนาจ ดังกล่าวไว้ชัดเจนสำหรับกรณี เด็กเกิดใหม่ที่ถูกรับมามารดาทอดทิ้ง (Enfants Trouves)

หนังสือเวียนของกระทรวงหลายฉบับ ได้ระบุหลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อสกุลเด็ก คือจะต้องไม่เป็นชื่อสกุลที่แสดงถึงพื้นเพที่มาจากเด็ก จะต้องไม่ซ้ำกับชื่อสกุลของบุคคลอื่น จะต้องไม่เป็นชื่อสกุลที่แปลก

³¹G.Marty et P.Raynaud., Droit Civil Tome I (Paris : Sirey , 1961), pp. 1171 - 1172.

ประหลาดและจะต้องไม่ดูตลกขบขัน ถ้าไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ตัวเด็กเองหรือพนักงานอัยการหรือบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้องอาจร้องขอต่อศาลขอเปลี่ยนชื่อสกุลได้³² นายทะเบียนจะต้องเลือกตั้งชื่อสกุลให้แก่เด็กก็แต่เฉพาะในกรณีที่ไม่ปรากฏชื่อสกุลของมารดาเด็กแต่ถ้าปรากฏชื่อสกุลของมารดาเด็กอยู่ นายทะเบียนก็ต้องระบุชื่อสกุลของมารดาเด็กไว้ในสูติบัตรก่อน

1.3.3.2. โดยศาล

สำหรับการตั้งชื่อสกุลโดยศาลนั้นโดยหลักแล้ว นายทะเบียนจะตั้งชื่อสกุลให้แก่เด็กได้ก็แต่เฉพาะในกรณีเด็กที่เพิ่งคลอด (มาตรา 58 ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส) คือเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 1 ขวบเท่านั้น ถ้าเกินกว่า 1 ขวบ และปรากฏว่าไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎร ก็จะต้องทำการร้องขอต่อศาลแพ่ง ซึ่งศาลจะพิจารณาให้สถานภาพทางกฎหมายแพ่งแก่ผู้ร้องขอเป็นการชั่วคราว แต่หลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว คำพิพากษานั้นจะถูกส่งไปยัง นายทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ร้องอาศัยอยู่

ในบางกรณี ศาลแพ่งอาจต้องมีคำพิพากษาตั้งชื่อให้เด็กเองในเมื่อปรากฏว่าผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลที่สามได้ร้องคัดค้านการตั้งชื่อสกุลของนายทะเบียน อย่างไรก็ตามชื่อสกุลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ตั้งให้ขึ้นเป็นเพียงชื่อสกุลชั่วคราว เพราะหากเมื่อใดที่พบครอบครัวเด็กหรือเชื้อสายของเด็ก ก็จะต้องตั้งชื่อสกุลตามที่พบ

1.4. การเปลี่ยนแปลงชื่อสกุล

โดยหลักแล้ว การใช้ชื่อสกุลเป็นสิ่งที่ยาวนานไม่มีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนชื่อสกุลจะทำได้แต่เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

1.4.1. การเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลโดยผลของการเปลี่ยนสถานะของบุคคล ได้แก่ กรณี

³²Trib. Civ. Pontivy , 5 Mars 1902 , D. 1903.2. 414.

1.4.1.1. กรณีไม่อาจทราบว่าคุณใดมีแหล่งกำเนิดที่มาจากไหน เป็นใคร ในกรณีนี้เมื่อมีการตั้งชื่อสกุลให้ (แม้บุคคลนั้นอาจจะมีชื่อสกุลอยู่แล้ว แต่ไม่มีใครทราบ) ก็เท่ากับเป็นการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลไปในตัว แต่ต่อมาภายหลังเมื่อทราบว่า เด็กเป็นบุตรของใครหรือในกรณีบุตรนอกสมรสซึ่งบิดาหรือมารดายอมรับให้ใช้ชื่อสกุลได้ในภายหลังแทนชื่อสกุลเดิม ในกรณีเหล่านี้ก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุล ถ้าชื่อสกุลเดิมแตกต่างจากชื่อสกุลใหม่

1.4.1.2. กรณีการเปลี่ยนแปลงสถานะของการสืบเชื้อสาย โดยการรับรองบุตรตามกฎหมาย (Legitimation)

ในกรณีบุตรนอกสมรสและบุตรบุญธรรม การรับรองบุตรและการรับบุตรบุญธรรม มีผลให้เด็กได้ชื่อสกุลของบิดา (ถ้าเด็กยังไม่ได้ใช้ชื่อสกุลของบิดา) โดยอาจจะนำชื่อสกุลของบิดามารวมกับชื่อสกุลเดิม หรืออาจจะใช้ชื่อสกุลของบิดาแทนชื่อสกุลเดิมเลย ในทางกลับกัน ในกรณีบุตรนอกสมรสนั้น หากภายหลังสามีของมารดาเด็กปฏิเสธความเป็นบิดากับบุตร มีผลทำให้เด็กไม่อาจใช้ชื่อสกุลของสามีของมารดาอีกต่อไป แต่เด็กจะกลับมาใช้ชื่อสกุลของมารดา

1.4.1.3. กรณีโดยการสมรส แม้จะมีใช้เป็นการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลโดยตรง แต่ก็เป็นการอนุญาตให้คู่สมรสทั้ง 2 ฝ่ายสามารถใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งได้

1.4.1.4. กรณีโดยการได้สัญชาติฝรั่งเศส จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลให้ดูเป็นชาวฝรั่งเศส

1.4.2. การเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลโดยรัฐกฤษฎีกา
 รัฐบัญญัติ ฉบับลงวันที่ 1 เมษายน 1803 ได้บัญญัติถึงวิธีดำเนินการในการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุล สำหรับผู้ที่ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลเพราะชื่อสกุลที่ตนใช้ชื่อยุมีลักษณะน่าขบขัน (Ridicule) หรือเป็นที่รังเกียจแก่สังคม (Odieux) หรือเป็นคำพ้องเสียงกับคำอื่นที่มีความหมายไม่ได้

การเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลใหม่และการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลโดยการนำชื่อสกุลอื่นมาต่อท้ายชื่อสกุลของตน กรณีเช่นที่กล่าวมานี้ จะต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นโดยสภาแห่งรัฐก่อนประกาศอนุมัติเป็นรัฐกฤษฎีกาว่า ผู้ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลต้องยื่นคำร้องพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ สันต่อพนักงานอัยการขึ้นต้นตามลำดับจนถึงอธิบดีกรมอัยการ ซึ่งอธิบดีกรมอัยการจะยื่นต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (Garde Des Sceaux) รัฐมนตรีฯ จะต้องประกาศให้บุคคลทั่วไปทราบถึง คำขอเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลนี้ และภายใน 3 เดือน นับจากวันประกาศ ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นหนังสือ แสดงความคิดเห็นต่อคำขอดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนด 3 เดือนนี้แล้ว รัฐมนตรี จะส่งเรื่องให้สภาแห่งรัฐพิจารณาให้ความเห็น ซึ่งความเห็นนี้จะไม่ผูกมัดรัฐมนตรีฯ เพราะในที่สุดแล้ว กฎหมายให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีฯที่จะสั่ง อนุญาตหรือปฏิเสธ คำขอเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลนี้ได้ คำสั่งอนุญาตจะออกเป็นรัฐกฤษฎีกา ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา (Journal Officiel) การปฏิเสธคำขอมักเป็นกรณีไม่มีคำตอบจากรัฐมนตรีฯ การปฏิเสธคำขอนี้จะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องไม่ได้ และภายใน 1 ปี นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงชื่อสกุลดังกล่าว บุคคลภายนอกที่อาจได้รับความเสียหาย จากการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลนี้ มีสิทธิยื่นคำคัดค้านต่อสภาแห่งรัฐ ซึ่งสภาแห่งรัฐอาจพิพากษายกคำคัดค้าน หรือรับพิจารณาคำคัดค้าน หรืออาจพิจารณาให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงชื่อสกุลต้องเลือกใช้ชื่อสกุลใดชื่อสกุลหนึ่งจาก 2 ชื่อที่ตั้งมา (เป็นกรณีคนตั้งชื่อสกุลเอาชื่อสกุลของคนอื่นมาต่อท้ายชื่อสกุลของคน)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า รัฐกฤษฎีกาจะอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงชื่อสกุลใหม่ หรือยอมให้นำชื่อสกุลอื่นมาต่อท้ายก็ตาม ผู้ขอก็ยังคงมีสิทธิเปลี่ยนใจไม่เปลี่ยนชื่อสกุลได้ การอนุญาต ดังกล่าวมีผลรวมถึงภรรยาและบุตรที่จะเกิดของผู้ขอและบุตรผู้เยาว์ของผู้ขอ

1.4.3. การเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลโดยการแปลงสัญชาติ

ในกฎหมาย (Ordonnance) ฉบับลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 1945 เกี่ยวกับคนเข้าเมือง (คนต่างด้าว) ได้อนุญาตให้คนต่าง

ตัวที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงสัญชาติ (Naturalisation) ซึ่งมีชื่อสกุลที่เขียนแล้วอ่านออกเสียงยากมีสิทธิยื่นคำขอเปลี่ยนคำให้ออกเสียงเป็นแบบฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีคดีมาสู่ศาล ศาลมีสิทธิควบคุมตรวจสอบความถูกต้องของการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุล และปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลนั้น ถ้าการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลโดยแท้จริงที่ไม่ได้ปฏิบัติตามวิธีการหรือขั้นตอนที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 1 เมษายน 1803

นอกจาก คำขอเปลี่ยนแปลงคำสะกดออกเสียง ในกรณีการเปลี่ยนแปลงสัญชาติแล้ว การยื่นคำขอยังสามารถทำได้ในกรณีเด็กเกิดในดินแดนประเทศฝรั่งเศส หรือบุคคลได้อาศัยในดินแดนประเทศฝรั่งเศสเป็นระยะเวลาติดต่อกันตามที่กฎหมายกำหนด (รัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 2)

นอกจากนี้ กฎหมายยังเปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลได้ หากปรากฏว่า การออกเสียงชื่อสกุลเดิมของคนต่างด้าว นั้นจะเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในสังคม (Integration a la Communaute Nationale) (รัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 1) และการเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลเดิมเป็นภาษาฝรั่งเศสหรือการเปลี่ยนแปลงชื่อจะต้องให้สิ้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ (รัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 3)

คำขอเปลี่ยนแปลงชื่อสกุล ในกรณีข้างต้นนี้ อาจทำเมื่ออยู่ในระหว่างการทำเรื่องขอเปลี่ยนแปลงสัญชาติ หรือภายหลังได้รับสัญชาติหรือภายใน 6 เดือน ก่อนบรรลุนิติภาวะ (รัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 5)

คำสั่ง อนุญาตให้เปลี่ยนแปลงชื่อสกุล จะทำเป็นรัฐกฤษฎีกา โดยจะมีผลรวมคือ บุตรผู้เยาว์ของผู้ขอด้วย รัฐกฤษฎีกาจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิคัดค้านต่อสภาแห่งรัฐ ได้ภายใน 6 เดือน นับจากวันประกาศ ถ้าพ้นกำหนดนี้โดยไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ให้รัฐกฤษฎีกามีผลสมบูรณ์ (รัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ 3 เมษายน 1950 มาตรา 9)

2. การจำแนกตัวบุคคลตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ

หลักเกณฑ์การใช้ชื่อบุคคลของประเทศอังกฤษ มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่ที่สุดในบรรดาประเทศที่ใช้ระบบ Common Law และว่ากันอันที่จริงก็เป็นที่มาของการใช้ชื่อบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา และประเทศอื่น ๆ ในระบบกฎหมายนี้จึงขอนำมาศึกษา ดังนี้

2.1. หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับชื่อบุคคล

2.1.1. คำนิยามทั่วไป (Definition)

จุดประสงค์ทั้งหมดในทางพฤตินัย และนิตินัยที่ชื่อบุคคลได้ตั้งขึ้นก็เพื่อที่จะให้ชื่อของเขาได้รับการรับรู้และเรียกกันในสังคมชุมชนที่เขาอาศัยอยู่ และเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในการรับรู้ ในการที่จะกำหนดคำนิยามของคำว่า "ชื่อบุคคล" โดยแสดงให้เห็นถึงบุคคลคนหนึ่งที่มีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ อย่างเป็นอิสระซึ่งถือกันว่าเป็นความสะดวกสบายของโลกอันกว้างใหญ่ไพศาลอันนี้ ในการที่จะกล่าวถึงบุคคลหรือในการพูดคุยหรือการติดต่อด้านชาย จะมีความไม่แน่นอน³³ แต่หากจะกล่าวถึงส่วนประกอบแล้ว ชื่อของบุคคลจะประกอบไปด้วย ชื่อทางศาสนาคริสต์ชื่อหนึ่ง (Christian name)³⁴ หรือชื่อที่กำหนดขึ้น

³³B. Yongbae Davies, "Name", p. 275.

³⁴ชื่อในทางศาสนาคริสต์เป็นชื่อตามพิธีการในการเจมน้ำมนต์เพื่อแสดงว่าเป็นคริสต์ศาสนิกชนที่แตกต่างไปจากชื่อสกุล หรือชื่อที่กำหนดขึ้นชื่อหนึ่ง หลังจากที่เกิดมาหรือหลังจากที่ทำพิธีทางศาสนาคริสต์แล้ว และต่อมาก็เข้าใช้ชื่อสกุลเพิ่มเติม ชื่อเช่นนี้ อาจจะประกอบด้วยตัวอักษรตัวเดียวก็ได้ ดู Black's Law Dictionary by Henry Campbell Black, 5th ed (St. Paul Minn : west Publishing Co., 1979), p. 219.

(Given name) และชื่อครอบครัวอีกชื่อหนึ่ง (A Family name) ซึ่งเป็น การอธิบายถึงความแตกต่างของถ้อยคำที่ให้ผู้อื่นได้รับรู้และแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ³⁵

2.1.2. การใช้ชื่อสกุล (Surname)

ในระยะเริ่มแรก ไม่มีการใช้ชื่อสกุลมีแต่ "แคลนเนม" (Clan name) ซึ่งเป็นประเพณีที่มีมาก่อนชื่อสกุล หรือ "แฟมิลีเนม" (Family name) มาช้านาน เช่น ในสกอตแลนด์ได้ใช้ "แคลนเนม" มาหลายร้อยปี ก่อนที่จะได้เกิดใช้ "แฟมิลีเนม" ในประเทศอังกฤษ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกัน³⁶

การที่คนหลาย ๆ คนได้รวมกันเข้าตั้งเป็นคณะ ชึ่งจีน เรียกว่า "แซ่" สกอตแลนด์เรียกว่า "แคลน" (Clan) และอังกฤษ เรียกว่า "ไตรบ์" (Tribe) ได้เกิดขึ้นในสมัยเมื่อคนยังไม่ถึงซึ่งความรุ่งเรือง ยังต่างคนต่างรวบรวม่าพันกันเพื่อแย่งอาหาร แย่งที่อยู่และแย่งชิงผู้หญิงผู้ใดมีพวก มากก็จะได้เปรียบ จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องหาพวกป้องกันไว้ให้มาก ๆ และ เมื่อมาอยู่รวมกันก็จะรู้จักกันดีไปเอง แต่มีบางเวลาซึ่งจำเป็นต้องแยกย้ายกันไป ในที่ห่างจากภูมิลำเนาเดิมของตนและได้พบกัน แต่ก็ไม่รู้จักกัน จึงเกิดทำร้าย ชึ่งกันและกันขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องมีการสื่อสารเพื่อให้รู้กันได้ว่าเป็นพวก เดียวกันก็เกิดขึ้น ในขั้นต้นจึงนัดกันมีเครื่องแต่งตัวให้เหมือนกัน เช่น มีขนนก หรือดอกหญ้าปักผมอย่างแบบที่คนดำในแอฟริกายังใช้อยู่จนทุกวันนี้แต่เกิดความรู้สึก

³⁵ Black's Law Dictionary by Henry Campbell Black, 5th ed (St. Paul Minn : West Publishing Co., 1979), p. 922.

³⁶ ประยุทธ์ ลิทธิพันธ์ พระมหากษัตริย์เจ้า พระราชนิพนธ์เปรียบเทียบนามสกุลกับชื่อแซ่ พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม , 2515), หน้า 323.

ว่ายังไม่สู้จะเรียบร้อยเพราะคนพวกอื่นก็อาจจะปักชนนทหรือดอกหญ้าเหมือนกันได้ จึงเกิดมีความคิดมุ่นผมให้เหมือนกันซึ่งชาวแอฟริกาที่ยังคงใช้อยู่อีก และเกิดคิดเขียนหน้าเขียนตัวเป็นลวดลาย ซึ่งยังมีอยู่ในชาวแอฟริกา อินเดียนแดง ในอเมริกา และในหมู่คนมาวรี ชาวนิวซีแลนด์ เป็นต้น³⁷ ต่อมาคนมีความเจริญขึ้นมีความคิดดีขึ้น จึงเกิดมีความคิดขึ้นว่า ควรเลือกเอานามใดนามหนึ่งใช้เป็นชื่อแก่กับชื่อตัวของสมาชิกแห่งแก่ เพื่อว่าเมื่อคนที่ร่วมคณะกัน แม้จะไปพบปะกันที่ใด ๆ ก็อาจจะรู้จักกันได้โดยถามชื่อแก่กันเท่านั้น พวกจีนจึงเกิดมีชื่อ "แก่" สก๊อตมีชื่อ "แคลน" อินเดียนแดงในอเมริกามีชื่อ "โตเตม" (Totem) นอกจากนี้ ในสก๊อตแลนด์ยังใช้ผ้าถุงท่อมเป็นลายต่าง ๆ กัน เรียกว่า "ตาร์ทัน" (Tartan) ใช้ถุงท่อมเหมือนกันหมด³⁸

ความมุ่งหมายแห่งการมีแก่ของจีน แคลนของพวกสก๊อต และโตเตมของอินเดียนแดงก็เพื่อประสงค์ในทางช่วยกันต่อสู้ศัตรู และอนุเคราะห์พวกกันเอง จึงเป็นของสาธารณะสำหรับบรรดาผู้ที่ เป็นสมาชิกแห่งคณะนั้นทุกคน มิได้จำกัดให้ใช้ร่วมกันเฉพาะที่เป็นญาติสืบสายโลหิตกันแม้แต่เมืองไทยเองก็ได้เคยใช้ประเพณีที่คล้ายคลึงกันคือวิธีรวมคนเป็นเลขสมสังกัตชั้นในกรมนั้น กรมนั้นหรือที่ถวายเป็นข้าในกรมนั้น กรมนั้น เมื่อใครไปพบกันเข้าถามว่าสังกัตกรมนั้นไหน พอบอกว่าสังกัตกรมนั้น กรมนั้น รู้ว่าเป็นข้าในกรมเดียวกันก็จะไม่ทำร้ายกัน และช่วยอุดหนุนกันตามสมควร วิธีการดังกล่าวนี้ผู้ที่ได้คิดขึ้นในโบราณกาลเพื่อความสะดวกในสมัยนั้น ซึ่งยังมีได้มีประเพณีรวบรวมชนภาษาเดียวกันเป็นปึกแผ่นอันเดียวกันเป็นชาติ ก็นับได้ว่าเป็นประโยชน์ดีสมควรแก่กาลสมัยแก่นั่นอยู่³⁹ ส่วนสาเหตุแห่งการใช้ชื่อสกุล หรือ "แฟมิลีเนม" นั้น ย่อม

³⁷ เรื่องเดียวกัน , หน้า 324.

³⁸ เรื่องเดียวกัน , หน้า 325.

³⁹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 326.

เกิดขึ้นเพราะคนมีชื่อเหมือน ๆ กันหลายคนทำให้ไม่รู้ว่าเป็นใคร เป็นใคร ในชั้นแรก ๆ เมื่อยังต่างคนต่างอยู่เป็นหมู่คณะเล็ก ๆ ก็อาจจะเรียกใช้ชื่อมิให้ซ้ำกันได้ ต่อมาเมื่อมีการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันมากขึ้นและคนเรารู้จักเอื้อเฟื้อต่อกัน เมื่อคนต่างถิ่นเข้าไปในสมาคมอันเดียวกันเข้า ก็ย่อมจะไปพบคนที่ชื่อซ้ำกันเข้าเนือง ๆ จึงเกิดต้องใช้ฉายาแถมท้ายชื่อ⁴⁰ นอกจากนี้ ในการจำแนกตัวบุคคลก็มีแต่เพียงชื่อที่กำหนดขึ้นหรือชื่อในทางศาสนาคริสต์เท่านั้นซึ่งยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะใช้เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างเป็นพิเศษไปจากคนอื่น ๆ ในที่ซึ่งหลาย ๆ คนอาจใช้ชื่อเดียวกัน ดังได้กล่าวมาแล้ว จึงเป็นความจำเป็นอีกประการหนึ่งที่ต้องมีการกำหนดชื่อสกุลหรือนามสกุลหรือชื่อครอบครัวชั้นใช้เรียกกัน นอกจากนี้ จะใช้เรียกชื่อตัวแต่เพียงอย่างเดียว⁴¹

ในการใช้ฉายาแถมท้ายชื่อนั้น มักจะใช้ไปในลักษณะที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามสถานที่ที่เขาเกิด ที่อยู่อาศัย เป็นใครมาจากไหนหรือเรียกคนคนนั้นว่าอะไร เช่น "John the smith" (จอห์นช่างเหล็ก) ต่อมาก็เรียกเป็น "John Smith" "William the tailor" (วิลเลียมช่างตัดเสื้อ) ต่อมาก็เรียกเป็น "William Taylor" เป็นต้น ลูก ๆ ก็ใช้ตามบิดาในเวลาต่อมาชนิดของอาชีพ จึงกลายเป็น "ชื่อสกุลหรือชื่อครอบครัว" การเรียกบุตรให้แตกต่างไปจากบิดา จะเรียกว่า John's - son หรือ William's -son ซึ่งในระหว่างชาวเวลส์ (Welsh) จะใช้คำย่อด้วย "s" เช่น Edwards , Johns หรือ Jones หรือ Peters ต่อ ๆ มาก็เป็นที่ยอมรับจนกลายเป็นชื่อสกุลในที่สุด ชาวนอร์มัน (Normans) เติมคำว่า "Fitz" ลงไปในชื่อทางศาสนาคริสต์ของบิดา ในการตั้งชื่อบุตรให้มีความแตกต่างไปจาก

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน , หน้า 327.

⁴¹ B.Yongbae Davies , "Name", p.276.

ชื่อบิดา เช่น "Fitzherbert" หรือ "Fitzgerald" พวกเซลติก (Celtic) ที่อาศัยอยู่ในไอร์แลนด์ (Ireland) และสก็อตแลนด์ (Scotland) แต่ละเผ่า (Clan) หรือแต่ละอาณาจักร (Tribe) จะมีชื่อสกุลเพื่อบ่งบอกถึงความแตกต่างไปจากเผ่าอื่น ๆ และจะรู้ว่าเผ่าหรืออาณาจักรของตัวเองมาจากไหน หากมีการเติมคำว่า "Mac" ลงไปก็แสดงให้เห็นว่าเป็น "บุตร" และถ้าเติมคำว่า "o" แสดงว่าเป็นรุ่นหลาน⁴²

โดยทั่วไปแล้วชื่อที่แสดงว่าบุคคลนั้นมาจากสถานที่ใดเกี่ยวข้องกับสถานที่นั้นอย่างไร สิ่งเหล่านี้สามารถชี้ให้เห็นได้โดยการนำคำมาใส่ข้างหน้าชื่อ เช่น ชาวดัตช์ (Dutch) เติมคำว่า "Van" หรือชาวฝรั่งเศส (French) เติมคำว่า "De" หรือไม่ก็เติมไว้ข้างท้าย ต่อมาก็กลายเป็นคำคำเดียวกัน โดยวิธีการที่เติมคำลงหน้าและลงท้ายชื่อต่าง ๆ ก็กลายเป็นรูปแบบที่ถาวรในเวลาต่อมา หลาย ๆ ครั้งจึงปรากฏให้เห็น ลักษณะหรือประวัติของบุคคลก็จะปรากฏในนามสกุล เป็นต้นว่า

ในเรื่องของสี เช่น

"black John" (จอห์นดำ) ต่อมาก็เปลี่ยนเป็น "John Black"

"brown John" (จอห์นน้ำตาล) ต่อมาก็เปลี่ยนเป็น "John Brown"

"white John" (จอห์นขาว) ต่อมาก็เปลี่ยนเป็น "John White"

บางครั้งมาจากความแข็งแรง ความเป็นใหญ่ ความสำเร็จ เช่น Little , Long , Hardy หรือ Strong

⁴² Ibid.

หรือมาจากคุณสมบัติทางด้านจิตใจ นิสัยใจคอ หรือทางศีลธรรม เช่น Good , Wiley , Gay , Moody หรือ Wise หรือผู้ที่มีคุณลักษณะที่เป็นกวีมีบุคลิกโดยการปรับใช้กับชื่อสัตว์บางชนิดพืชหรือนก เช่น Fox , Rose หรือ Thorn , Martin หรือ Swan

ด้วยวิธีการเช่นนี้ จึงเป็นที่มาส่วนใหญ่ของชื่อสกุล การก่อกำเนิดเช่นนี้มีใช้เป็นสิ่งแปลกประหลาดอะไรแต่ได้กลายเป็นรูปแบบที่ถาวร ในสมัยพระเจ้า Edward ที่ 4 ชื่อสกุลที่บอกสถานะของบุคคลได้เริ่มใช้บังคับเป็นกฎหมายได้กลายเป็นสิ่งที่มีอยู่จริงและยังเป็นความจำเป็นทางสังคมที่ได้กลายเป็นประเพณีนิยมที่ใช้ชื่อสกุล⁴³

ชาวสก๊อตแลนด์ ได้ใช้นามตาม "แคลน" เรือ มาจนกระทั่งตกไปอยู่ในความปกครองของอังกฤษ ซึ่งมีธรรมเนียมใช้ชื่อสกุล อังกฤษจึงบังคับให้ใช้ชื่อสกุลบ้าง พวกสก๊อตที่มีชื่อ "แคลน" อยู่แล้วจึงใช้ชื่อ "แคลน" นั้นเองเป็นชื่อสกุลเสียส่วนมาก แต่บางคนก็ได้เลือกเอาชื่อสกุลหรือนามสกุลใหม่ ตามระเบียบตั้งฉายาคืออาศัยเกณฑ์ลักษณะบุคคลบ้าง เกณฑ์ทางหาเลี้ยงชีพบ้าง เกณฑ์ตำบลภูมิลำเนาบ้าง เกณฑ์ชื่อบรรพบุรุษบ้าง ดังที่กล่าวมาอย่างนี้อังกฤษใช้อยู่ และประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ที่มีชื่อสกุลแล้วก็เกิดมีความรู้สึกอยากใช้ตามความนิยมสมัยใหม่แม้จะมีประเพณีใช้ชื่อแต่อยู่เดิมก็ได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อสกุลแทนแล้วยังคงเหลือแต่เงินเท่านั้นที่ยังคงใช้แต่ตามแบบเก่าอยู่ชาติเดียว⁴⁴

ในปัจจุบัน ชื่อสกุลได้กลายเป็นชนิดของชื่อที่มีความสำคัญและตามจารีตประเพณี ในปัจจุบันของพวกที่พูดภาษาอังกฤษ แต่ละคนจะถือ

⁴³ Ibid.

⁴⁴ ประยุทธ์ ลิกธิพันธ์ , พระมหากษัตริย์เจ้า พระราชนิพนธ์เปรียบเทียบนามสกุลชื่อแซ่ , หน้า 328.

เอาชื่อครอบครัวหรือชื่อสกุล โดยการเติมลงไปคำหรือสองคำ หน้าชื่อที่เรียกกัน ตามที่กำหนดกันไว้หรือ ชื่อในทางศาสนาคริสต์ ด้วยเหตุนี้ลักษณะของบุคคล คนหนึ่งย่อมแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ที่ใช้ชื่อสกุลเดียวกัน ชื่อสกุลย่อมตกทอด จากบิดามารดาไปยังบุตร ชื่อที่ให้ส่วนมาก พ่อ แม่ จะเรียกเด็กตั้งแต่เด็กยังอยู่ในภาวะผู้เยาว์⁴⁵

ในทางปฏิบัติคำแนะนำที่ได้แก้ไขใหม่ ปี 1978 สำหรับการกรอกรายการลงในสูติบัตร (Birth Certificate) ตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกาในการลงชื่อตัว ชื่อรองหรือชื่อกลางและชื่อสกุล ห้ามใช้คำย่อ สำหรับการลงรายการชื่อสกุล ให้ใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้⁴⁶

1. กรณีที่เด็กเกิดจากมารดาที่สมรสถูกต้องตามกฎหมาย โดยทั่วไปให้ใส่ชื่อสกุลของบิดา
2. กรณีสำหรับเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์ระหว่าง บิดามารดาได้สมรสกัน แต่ภายหลังเกิดมาบิดาถึงแก่ความตาย หรือภายหลังมีการหย่าที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยทั่วไปให้ใส่ชื่อสกุลของบิดา
3. กรณีที่เด็กเกิดจากมารดาผู้ซึ่งมิได้สมรสกับ บิดาระหว่างที่มีครรภ์หรือในเวลาที่เกิดมา ชื่อสกุลตามกฎหมายโดยทั่วไปให้ใช้ของมารดา

แต่หากบิดามารดาจะให้ใช้ชื่อสกุลของบุตรแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ของตนก็ต้องติดต่อกับนายทะเบียนของแต่ละท้องถิ่นหรือสำนักงาน สถิติชีพของแต่ละรัฐ

⁴⁵B.Yongbe Davies , "Name" , p.276.

⁴⁶Hospital Handbook On Birth Registrsation and Fetal Death Reporting. U.S. Department of Health , Education and WelfarePublic Health Service National Center for Health Statistics , February 1978 , p. 8.

ปัญหามีว่า ถ้าเป็นกรณีบุตรที่ติดมารดา สามีใหม่ เป็นพ่อเลี้ยงและเด็กเป็นลูกเลี้ยงจะใช้ชื่อสกุลของใคร โดยปกติแล้วเมื่อมารดา สมรสกับสามีใหม่ การใช้ชื่อสกุลมักใช้ตามสามีใหม่ ซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงของเด็ก ดังนั้นการที่พ่อเลี้ยงและมารดาเด็กต้องการให้เด็กใช้ชื่อสกุลเดียวกันจึงมีเหตุผล มาจากความต้องการให้มีความผูกพันเป็นครอบครัวเดียวกัน⁴⁷ จึงมีการจดทะเบียนรับบุตรที่ติดคู่สมรสเป็นบุตรบุญธรรม

ตามหลักของ Common Law อนุญาตให้ปัจเจกชน มีสิทธิที่จะเลือกใช้ชื่อได้ตามประสงค์ หากการกระทำดังกล่าวมิได้มุ่งหวังในทาง ที่จะฉ้อโกงหลอกลวงผู้อื่น การที่หญิงเปลี่ยนชื่อสกุลเมื่อสมรสแล้วเป็นไปตามหลัก Common Law (จะได้อธิบายต่อไป) นอกจากนี้ ยังอนุญาตให้บิดามารดา เลือกใช้ชื่อสกุลของบุตรได้เช่นกัน ซึ่งอาจเป็นการให้ใช้ชื่อสกุลของบิดามารดา ร่วมกันก็ได้ แต่ทว่าสิทธิในการเลือกใช้ชื่อสกุลจะต้องได้รับความเห็นชอบของทั้ง บิดามารดา ดังนั้น มารดาเด็กจะขอเปลี่ยนชื่อสกุลของเด็กตามพ่อเลี้ยงโดย ไม่ได้รับความยินยอมจากบิดาไม่ได้⁴⁸ ศาลอังกฤษเคยตัดสินว่า พ่อเลี้ยงไม่มี สิทธิจะเปลี่ยนชื่อสกุลของลูกเลี้ยงได้โดยพลการ เพราะชื่อสกุลเป็นสิทธิของพ่อที่ แท้จริงที่ต้องการให้ลูกเป็นผู้สืบสกุลของพ่อต่อไป ตามคำพิพากษาคดี Re.T (Orse. H.) (An Infant), (1962) 3 W.L.R. 1477⁴⁹ แต่อย่างไรก็ตาม ในสหรัฐอเมริกาการใช้ชื่อเป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่ากฎหมาย

⁴⁷ ซาติชาย อัครวิบูลย์ , "พ่อแม่เลี้ยงกับการรับบุตรบุญธรรมในสหรัฐ อเมริกา," วารสารนิติศาสตร์ 16 (กันยายน 2529) : 38.

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁹ Webb and Beven , Source Book of Family Law (London : Butterworths , 1964), p. 469.

ตามหลักกฎหมายบุคคลจะใช้ชื่ออะไรก็ได้ตราบเท่าที่เขามิได้จงใจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณชนหรือผู้หนึ่งผู้ใด ดังนั้น ตามปกติกรณียุติบัตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะใช้ชื่อสกุลของมารดา แต่ก็ไม่มีกฎหมายห้ามมิให้เข้าใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือของผู้หนึ่งผู้ใด⁵⁰ และตามกฎหมายไทย ศาลไทยถือว่า การที่บุตรนอกสมรสใช้ชื่อสกุลของบิดาไม่เป็นการละเมิดสิทธิคู่สมรสของบิดา⁵¹

จะเห็นได้ว่า ในประเทศเสรีประชาธิปไตยอย่างสหรัฐอเมริกาให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนภายในบังคับของเขามากในการที่จะเลือกใช้ชื่อสกุลที่ถือว่าเป็นหลักโดยทั่วไปของ Common Law บุตรไม่ว่าจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็สามารถเลือกใช้ชื่อสกุลของมารดาหรือของบิดาหรือจะใช้ของบิดามารดาก็ได้ แม้จะมีคำแนะนำเป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ให้เจ้าหน้าที่ลงรายการในสูติบัตรแล้วก็ตาม เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามเอาไว้ และก็ไม่มียกเว้นใด ต้องการให้พ่อแม่ตั้งชื่อเด็กด้วยชื่อสกุลโดยเฉพาะด้วย ลูกของ John Doe และ Mary Jones จึงอาจใช้ชื่อ Baby Doe , Baby Jones , Baby Doe - Jones หรือแม้แต่ Baby Smith ก็ได้ หากเป็นความประสงค์ของพ่อแม่⁵² และในบางครั้งพ่อแม่อาจจะเปลี่ยนชื่อสกุลลูกก็มีสิทธิเปลี่ยนตามได้ในเวลาขณะที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์หาก

---

⁵⁰พรเพชร วิชิตชลชัย , "ฐานะทางกฎหมายของบุตรเกิดนอกสมรสในสหรัฐอเมริกา," วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 (พฤษภาคม 2519): 165.

⁵¹คำพิพากษาฎีกาที่ 1435/2523.

⁵²Mary Ann Glendon , State, Law and Family : Family Law in Transition in the United States and Western Europe (Great Britain : North Holland Publishing Co., 1977), p. 130.

ถูกโต้แย้งสิทธิ พ่อแม่จะเป็นฝ่ายชนะคดี แต่ถ้าพ่อเห็นด้วย ทั้งคู่จะให้ใช้ชื่อสกุลของแม่ก็ได้^{๕๓} ในอังกฤษ พ่อแม่มีอำนาจปกครอง ดูแลและควบคุมบุตรเป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย แต่จะไม่มีรายละเอียดขั้นตอน หากพ่อแม่ต้องการจะเปลี่ยนชื่อสกุลให้แก่บุตรก็สามารถดำเนินการได้ก่อนที่บุตรจะมีอายุครบ 18 ปี หรือเพศหญิงที่แต่งงานก่อนอายุ 18 ปี หากได้รับอนุญาตจากศาลหรือได้รับความยินยอมจากพ่อแม่เป็นลายลักษณ์อักษร^{๕๔} เสรีภาพส่วนบุคคลในการใช้ชื่อสกุลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิเลือกใช้ได้อย่างกว้างขวางตรงข้ามเท่าที่จะไม่เป็นการฉ้อฉลบุคคลอื่น นับได้ว่าเหมาะสมกับประเทศเสรีประชาธิปไตยอย่างสหรัฐอเมริกาและอังกฤษที่ถือว่าเป็นแม่แบบในการปกครองระบอบนี้ แต่หากมีเงื่อนไขบางประการที่บังคับให้ผู้ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลต้องปฏิบัติตาม ผู้นั้นก็ต้องดำเนินการตามเงื่อนไข แต่ก็ไม่มีบทลงโทษไว้ เพียงแต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษในทางสังคมเป็นต้นว่า เวลาไปติดต่อกับธนาคาร ธนาคารอาจไม่ยอมรับรู้โทษในทางจำคุกหรือผิดในทางอาญาไม่มี อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่มักจะปฏิบัติตามแนวทางที่ได้มีคำแนะนำไว้แล้วหรือจารีตประเพณีที่มีมาแต่เดิมเพื่อมิให้เกิดปัญหาที่จะตามมาในภายหลัง ซึ่งอาจจะก่อความยุ่งยาก หรือก่อความไม่สะดวกให้แก่ผู้นั้น

2.1.3. ชื่อตัว (First Name)

ตามกฎหมาย ชื่อทางศาสนาคริสต์เตียนหรือชื่อตัวคือ ชื่อที่ได้ตั้งขึ้นอย่างเหมาะสมและใช้มาตั้งแต่แรกเพื่อที่จะให้มีความแตกต่างเป็นอิสระโดยเฉพาแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ตามปกติบิดามารดาจะเป็นผู้

^{๕๓} Susan Deller Ross , The Right of Woman , p.250.

^{๕๔} Halsbury's Laws of England , Vols 13. 4th ed (London : Butterworths , 1975), pp. 450 - 451.

เลือกตั้งชื่อให้แก่บุตร และมักจะตั้งชื่อไว้ให้ตั้งแต่เวลาแรกเกิดหรือในเวลาทำพิธีเจิมน้ำมันต์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นคริสต์ศาสนิกชนตั้งแต่แรกเริ่ม เพียงแค่ชื่อนั้นก็เป็นที่ยอมรับในทางกฎหมายและสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือสิ่งที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งจำเป็นส่วนหนึ่งของชื่อบุคคล และนอกจากนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า กฎหมายรับรู้ชื่อทางศาสนาคริสต์^{๕๕}

ปัญหาที่จะถามกันว่าแล้วหญิงหรือชาย มีสิทธิที่จะเลือกใช้ชื่ออะไรก็ได้ใช่หรือไม่ คำตอบก็คงจะต้องกล่าวว่า ใช่ เพราะภายใต้กฎหมาย Common Law เป็นที่ยอมรับกันมาเป็นเวลานานแล้วว่า สิทธิของบุคคลใด ๆ ก็ตามชอบที่จะใช้ชื่ออันใดก็ได้ถ้าบุคคลนั้นชอบ ตราบเท่าที่บุคคลนั้นไม่กระทำการอะไรไปในทางที่เป็นการหลอกลวงหรือฉ้อฉลผู้อื่น^{๕๖} การใช้สิทธิในรัฐส่วนมากบุคคลจะเริ่มต้นใช้ชื่อใหม่อย่างง่าย ๆ ตามประเพณีที่มีการใช้กันมา รัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาส่วนมากจะมีกฎหมายในการจัดทำรูปแบบวิธีการปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลงชื่อ แต่ก็ใช้ว่าจะจำเป็นเสมอไปในการที่จะใช้วิธีการปฏิบัติเช่นนี้ จุดประสงค์ในการมีรูปแบบวิธีการปฏิบัติก็เพื่อความสะดวกสบายเท่านั้น ในบางรัฐ กฎหมายเป็นเพียงหนทางในการเปลี่ยนแปลงชื่อโดยปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความก็มี

2.1.4. ชื่อรองหรือชื่อย่อ (Middle name or initial)

ภายใต้การเริ่มต้น กฎหมาย Common Law เป็นบางรัฐที่ยังยอมรับ ชื่อรองหรือชื่อย่อ บางรัฐก็ไม่ยอมรับ และบ่อยครั้งก็ถือว่าไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญ หรือไม่ก็ถูกละเลยในการลงนามในคำฟ้องคดีอาญา คำฟ้องในคดีแพ่งหรือวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือการบันทึกราชการต่าง ๆ ซึ่ง

^{๕๕} B. Yonybae Davies, "Name", p. 276.

^{๕๖} Susan Deller Ross, The Right of Woman, p. 241.

เป็นการแจ้งไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง บางศาลก็ถือว่า เป็นเรื่องสำคัญซึ่งอาจจะรวมชื่อย่อด้วย ในบางศาลก็ถือว่า การละเว้น การใส่ชื่อรองหรือชื่อย่อไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญ การใส่ชื่อตำแหน่งของชื่อรองหรือชื่อย่อผิดไปมีต่าง ๆ กัน บางศาลถือว่า ถ้าเรียกชื่อรองผิดก็เป็นเรื่องที่สำคัญเพราะแต่ละคนก็มีชื่อย่อต่างกันไป จะชี้เฉพาะได้ก็ต้องใช้ชื่อย่อ

การใช้ชื่อรองหรือชื่อย่อตอนแรก ๆ ก็เป็นกฎต่อ ๆ มาไม่นานก็ยึดถือจนกระทั่งแพร่หลายในบางเขตศาล ผลที่ตามมาก็คือทั้งชื่อตัวและชื่อรองต่างก็มีความจำเป็นต่อการจำแนกตัวบุคคลโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับแล้วว่าบุคคล อาจไม่ต้องใช้ชื่อตัวใช้แค่เพียงชื่อรองก็ได้ ดังนั้น บุคคลผู้มีชื่อ "Mary Elizabeth" อาจจะไม่ใช้ชื่อ "Mary" และใช้ในทางธุรกิจภายใต้ชื่อ "Eliazbeth" ก็ได้^{๕๗}

2.1.5. ชื่อย่อและอักษรค่าเดียว (Initials and Single letters)

แม้ว่า คำพิพากษาลงโทษบางคดีได้ใช้ชื่อย่อตามหลังชื่อสกุลในการใส่ชื่อเต็มของคู่ความในการดำเนินการตามกฎหมาย ในทางปฏิบัติเช่นนี้ไม่ค่อยจะได้พบเท่าไร ดังนั้น คำพิพากษาที่พิมพ์โฆษณาเป็นหลักฐานในการให้บริการแก่ประชาชนจะถือเอาว่าเป็นการใช้ไม่ได้ในที่ซึ่งจำเลย (คดีแพ่ง) ระบุชื่อของตนเพียงชื่อย่อแทนที่จะใช้ชื่อตัวหรือชื่อทางศาสนาคริสต์ ยกเว้นในที่ซึ่งกฎหมายปิดปาก (estoppel) ใช้ชื่อได้แก่ ชื่อตำแหน่งในกรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน หรือการจำนองโดยจำเลยใช้ชื่อย่อจากที่กำหนดให้

ในระหว่างการนำสืบคู่ความ การใช้ชื่อย่อถือได้ว่าเป็นการเพียงพอที่จะแสดงถึงชื่อตำแหน่ง ยิ่งกว่านั้นบางศาลเห็นว่า การลง

^{๕๗}B. Yongbae Davies , "Name" , p. 277.

นามในบันทึกการนำส่งหมายด้วย คำย่อก็เป็นการเพียงพอที่จะประกอบเป็นรูปร่างหมายศาลได้ ดังนั้น สิ่งนี้จะถือเอาตามความเป็นจริง

เป็นที่ยอมรับกันว่า ชื่อย่อไม่มีอะไรแน่นอน บางทีก็เป็นคำคำเดียว บางทีก็เป็นสระ พยัญชนะ บางทีก็อยู่หน้าชื่อสกุลแต่ก็ไม่อาจจะบอกได้ว่าเป็นคำย่อที่ใช้เป็นชื่อสกุลและไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะ อักษรตัวเดียวหรือหลายตัว หน้าชื่อสกุลก็เป็นข้อสันนิษฐานว่าเป็นคำย่อที่ใช้แทนชื่อเต็มของบุคคลคนนั้น

อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปถึงแม้ว่าจะเป็นไปได้ที่ตัวอักษรคำเดียวจะประกอบขึ้นเป็นชื่อ มันหายากและก็เป็นที่น่าใจกันว่าอักษรเช่นนี้ เป็นชื่อตัวหรือชื่อย่อซึ่งไม่แสดงออกอย่างเต็มที่^{๕๘}

2.1.6. คำย่อและคำแผลง (Abbreviations and Corruptions)

คำย่อของชื่อสกุล เป็นที่ยอมรับในทางศาล เช่น คำย่อว่า "Mc" มาจากคำว่า "Mac" และกฎเกณฑ์โดยทั่วไป ศาลจะยอมรับหมายทางศาลและใช้คำย่อแบบธรรมดาหรือคำแผลงของชื่อที่กำหนดไว้หรือชื่อในทางศาสนาคริสเตียน ตัวอย่างเช่น คำย่อที่เป็นมาตรฐาน และแผลงมาจากชื่อทางศาสนาคริสเตียนทั่วไป ใช้ได้เหมือนกับชื่อเต็ม เช่น

"Alex"	มาจาก	"Alexander"
"Wm"	มาจาก	"William"
"Geo"	มาจาก	"George"
"Jno"	มาจาก	"John"
"Jos"	มาจาก	"Joseph"
"Saml" หรือ "Sam'l"	มาจาก	"Samuel"
"Thos"	มาจาก	"Thomas" เป็นต้น

^{๕๘} Ibid ., p. 278.

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่อาจเห็นว่าคำย่อไม่เป็น เอกสารในทางศาล แต่อาจจะเป็นการย่อจากชื่อเต็มที่ยอมรับกันโดยทั่วไปใน บางครั้ง รูปพรรณสัณฐาน ระหว่างชื่อเต็มและชื่อย่อที่กฎหมายไม่ยอมรับอาจจะ สันนิษฐานได้จากสภาพแวดล้อมกรณี เช่น ในกรณีโฉนดที่ดินมีแต่ลายเซ็นชื่อเป็น ชื่อย่อของชื่อตัว และชื่อตัวที่กำหนดให้ของเขานี้ปรากฏทั้งในโฉนดที่ดินและ เอกสารอื่น ๆ

ในกรณีที่ชื่อทั้ง 2 ผันแปรมาจากจุดกำเนิดเดียวกัน หรือกรณีที่ชื่อหนึ่งเป็นคำย่อหรือคำแผลงมาจากอีกชื่อหนึ่งทั้ง 2 ชื่อ เป็นที่ยอมรับ และได้ใช้ร่วมกันจนเป็นชื่อเดียวกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างในการออกเสียง การใช้ชื่อหนึ่งแทนอีกชื่อหนึ่งไม่นับว่าเป็นความแตกต่างกัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ไม่ใช่เป็นสาระสำคัญ เช่น

"Rose" และ "Rosa"

"Arch" และ "Archibald"

"Bess" และ "Bessie"

"Bettie" และ "Elizabeth"

แต่ก็มีได้หมายความว่า จะใช้ได้เสมอไป เช่น

"May" และ "Mary"

"Minnie" และ "Wilhelmina" หรือ

"Mena" เป็นต้น⁵⁰

2.1.7. การใช้ชื่อเล่น (Nickname)

ชื่อเล่น เป็นชื่อที่ใช้เรียกกันสั้น ๆ การใช้ ชื่อเล่นหรือการตัดคำให้สั้นลงเพื่อจะได้เรียกสั้น ๆ นี้ กล่าวกันว่าเป็นมาตรฐาน

⁵⁰ Ibid ., p. 279.

ที่รับรองกันทั่วไปว่าชื่อเล่นที่มาจากชื่อทางศาสนาคริสต์นใช้ได้เสมือนกับเป็นชื่อเต็ม หมายถึงว่า อาจสลับเปลี่ยนแทนกันได้กับชื่อเต็ม เช่น

"Bill"	สำหรับ	"William"
"Bob"	สำหรับ	"Robert"
"Dan"	สำหรับ	"Danial"
"Jack"	สำหรับ	"John"
"Joe"	สำหรับ	"Joseph"
"Sam"	สำหรับ	"Samuel"
"Tom"	สำหรับ	"Thomas"

เช่นเดียวกับ "Eliza" ใช้สำหรับ "Elizabeth"

เป็นต้น บางครั้งชื่อเล่นอาจจะใช้ไปในอีกทางหนึ่งในทำนองซึ่งอาจจะเป็นชื่อชนิดหนึ่งที่ได้รับการประนาม เหยียดหยาม หรือเป็นผู้มีชื่อเสียงหรือเป็นเรื่องที่น่าอับอาย อาจจะมีคามหมายรวมไปถึงการแสดงออกถึงความคั่นเคย เอ็นดูรักใคร่ก็ได้ เช่น "The Little Corporal" (เต็มม่อต้อเป็นการแสดงถึงการเหยียดหยัน) "Old Hickory" (ตะแก่หลังตุง) หรือ "Rough and Ready" (แสดงถึงความรักใคร่และในบางครั้งชื่อเล่นอาจมีความหมายไปในทางบรรยายลักษณะท่าทาง เช่น "Crazy Nolan" (ตาบ้า Nolan)

ชื่อเล่นโดยทั่วไป มักจะไม่ได้บอกถึงคุณลักษณะของบุคคลนั้น ๆ แต่มักจะกลับกลายเป็นว่าการบรรยายถึงบุคลิกภาพของชื่อนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นข้อพิสูจน์ถึงจุดมุ่งหมายที่ว่า ทำไมบุคคลจึงมีชื่อเช่นนั้น เช่น ตามตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วว่า ตะแก่หลังตุง จริง ๆ อาจจะไม่ได้หลังตุง ก็ได้^{๕๐}

^{๕๐}Ibid ., p.280.

อาจจะกล่าวได้ว่า ในวิธีขบวนการทางศาลพบว่าการจัดทำหมายศาลประเภทต่าง ๆ จำเลยไม่ควรจะถูกเรียกชื่อด้วยคำแผลงหรือชื่อเล่นเพราะชื่อเหล่านี้ ไม่ได้ให้ข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอแก่การพิจารณาในทางศาลเลย

2.1.8. การใช้คำนำนามและคำลงท้าย (Prefixs and Suffixes)

การระบุคำว่า "Mr." (คำเต็ม Mister) หรือ "Mrs." (คำเต็ม Mistress) นำหน้าชื่อบุคคลตามกฎหมายถือได้ว่าเป็นเพียงคำนำหน้าชื่อไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของชื่อบุคคลตามกฎหมายของบุคคลคนนั้น^๑ หญิงสาวเมื่อได้สมรสแล้ว หญิงนั้นจะมีสถานะกลายเป็นภรรยาจะยังคงใช้ชื่อเดิมที่กำหนด (ชื่อตัว) และใช้ชื่อสกุลของสามี เป็นที่ยอมรับกันว่า หญิงนั้นอาจถูกระบุชื่อไม่เพียงแต่ชื่อสกุลของสามีเท่านั้น แม้แต่ชื่อทางศาสนาคริสเตียน หรือชื่ออื่น ๆ หรือชื่อย่อก็ได้และคำนำหน้านาม "Mrs." เป็นคำที่บ่งบอกถึงคำนำหน้านามของผู้หญิงที่สุภาพ เพื่อแสดงให้เห็นว่าหญิงนั้นได้ทำการสมรสแล้ว^๒ และจำแนกแยกแยะเธอให้มีความแตกต่างไปจากชื่อของสามี Mary Smith แต่งงานกับ John Brown การใช้ชีวิตก่อนแต่งงาน เธอคือ Miss Smith ในแวดวงสังคมและวงการธุรกิจก็รับรู้ว่าเป็น Miss Smith เมื่อเธอแต่งงาน เธอจะรู้จักในนามของ Mary Brown ซึ่งหากจะใช้คำนำนามด้วยก็จะเรียกชื่อเต็ม ๆ ว่า Mrs. Mary Brown นั้นเอง จึงเป็นที่เห็นได้ว่า คำว่า "Miss" ใช้สำหรับนำนามของผู้หญิงที่ยังมิได้ทำการสมรส หรือใช้สำหรับผู้หญิง

^๑ Ibid.

^๒ Black's law dictionary by Henry Campbell Black , 4th ed (St. Paul Minn : West Publishing Co., 1968), p. 1166.

ก่อนแต่งงาน^{๖๓} ในความหมายเช่นนี้ ระบบกฎหมาย Common Law มิได้กำหนดเงื่อนไขเกณฑ์อายุเท่าไรจึงจะใช้คำนำนาม "Miss" ได้ ฉะนั้น หากเด็กผู้หญิงที่เติบโตขึ้นมาพอเป็นสาวและยังมิได้แต่งงานก็น่าจะใช้ว่า "Miss" นำหน้าชื่อได้ เพราะมิได้มีข้อจำกัดในการใช้ว่าจะใช้เมื่อไร อย่างไร จะแตกต่างจากระบบที่ใช้อยู่ในประเทศไทยที่ว่า เราถือเกณฑ์อายุ 15 ปีเป็นหลัก หากเด็กผู้หญิงที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี เราใช้คำนำนามว่า "เด็กหญิง" นำแล้วตามด้วยชื่อตัว หากอายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ก็ให้ใช้คำว่า "นางสาว" และหากได้ทำการสมรสแล้วก็ให้เปลี่ยนการใช้คำนำนามเป็น "นาง"

คำลงท้ายที่ว่า "Senior" หรือ "Sr" ไม่เป็นส่วนหนึ่งของชื่อบุคคล เช่นเดียวกับ คำลงท้ายที่ว่า "Junior" หรือ "Jr" "Senior" หรือ "Sr" เป็นคำเพิ่มเติมของชื่อบุตรคนโตของบุคคล 2 คน ในสกุลเดียวกันที่ใช้ชื่อเหมือนกัน^{๖๔} ส่วนคำว่า "Junior" หรือ "Jr" เป็นคำเพิ่มเติมโดยการให้และจำแนกตัวบุคคล (เพศชาย) เพื่อความสะดวกระหว่างบิดาและบุตรในที่ตั้งใช้ชื่อเหมือนกัน^{๖๕} คำลงท้ายดังกล่าวไม่ใช่ชื่อทางศาสนาหรือชื่อครอบครัวแต่ที่ประกอบเข้าด้วยกันก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นความแตกต่างในระหว่างที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่านี้ที่ได้ใช้ชื่อเดียวกัน คำนำนามเหล่านี้เป็นสิ่งที่บอกถึงรายละเอียดและก็เป็นเพียงแค่ชั่วคราวที่บุคคลอาจจะใช้อยู่ในวันนี้และอาจจะเลิกใช้ในอนาคตก็ได้ อย่างไรก็ตาม ภายใต้สภาพการณ์ที่เหมาะสม คำลงท้ายว่า "Junior" อาจจะได้ถือว่า เป็นส่วนหนึ่งของชื่อตามกฎหมายของ

---

^{๖๓} Leo Kanowitz , Woman and the law (Albuquerque : University of New Mexico Press , 1968), p. 41.

^{๖๔} Black's law dictionary, 4th ed, p. 1528.

^{๖๕} Ibid., p. 988.

คนคนนั้น ศาลบางแห่งมีความเห็นว่า คำลงท้ายโดยปกติไม่ใช่ชื่อของบุคคลแต่ตามกฎหมายที่จะบอกว่าเป็นบิดาหรือบุตร ที่อาศัยอยู่ในเมืองเดียวกัน ในบางครั้ง บิดาและบุตรได้ใช้ชื่อเดียวกัน ซึ่งได้ใช้แสดงแทนตัวบุคคลในกิจกรรมต่าง ๆ จะถือเป็นข้อสันนิษฐานได้ก่อนว่าเป็นชื่อของพ่อแต่ก็สามารถที่จะโต้แย้งได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้มีการใช้คำลงท้ายว่า "Junior" แต่ก็ไม้อาจจะกล่าวได้ว่า บุตรผู้เยาว์ประสงค์ที่จะใช้ชื่อเช่นนี้ตลอดไปด้วยความตั้งใจ⁶⁶ เพราะเมื่อบรรลุนิติภาวะ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้คำนำนามเมื่อไรก็ได้

จะเห็นได้ว่า ตามระบบกฎหมาย Common Law ไม่มีกฎหมายระบุไว้ชัดเจนแน่นอนว่า จะใช้คำนำนามว่า "Mr." หรือ "Miss" หรือ คำลงท้ายว่า "Junior" หรือ "Senior" เมื่อไร คงเป็นไปตามจารีตประเพณีที่นิยมเรียกใช้กัน บุตรเกิดมาถ้าเป็นบุตรคนโต อาจจะใช้คำด้วยคำว่า "Senior" หรือ "Sr." บุตรชายต่อมาอาจจะใช้คำลงท้าย "Junior" หรือ "Jr." พอบรรลุนิติภาวะแล้วเพศชายอาจจะใช้คำนำนามเรียกกันว่า "Mister" หรือ "Mr." เพศหญิงอาจจะใช้คำว่า "Miss" ก็ได้ไม่มีอะไรแน่นอนตายตัว จะมีที่เป็นประเพณีที่ใช้กันแพร่หลาย และระบุงการใช้คำนำนามที่ค่อนข้างจะแน่นอนชัดเจน ได้แก่ หญิงที่สมรสแล้วจะใช้คำนำนามว่า "Mrs." ซึ่งคำนำนามเหล่านี้เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law

2.1.9. ชื่อหญิงที่สมรสแล้ว (Married Woman's Name)

ผู้หญิงเมื่อได้ทำการสมรสแล้ว ส่วนมากการเปลี่ยนแปลงสถานะทางกฎหมายในทันที ก็คือชื่อของเธอ⁶⁷ ผลของการสมรส

⁶⁶B. Yongbae Davies , "Name", p. 281.

⁶⁷Philip Francis , Legal Status of Women. 2nd ed (New York : Oceana Publications, Inc., 1978), p. 1.

ของคู่สามี ภรรยาในการใช้ชื่อดูเหมือนว่าจะเป็นปัญหาในการตัดสินใจทั่ว ๆ ไป เพราะไม่เพียงแต่จะเป็นรูปสัญลักษณ์เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวพันถึงจุดเริ่มต้นของ ครอบครัวโดยเฉพาอย่างยิ่ง บรรทัดฐานของสังคมและยังเกี่ยวพันถึงรัฐในขอบเขตที่ให้ความสนใจดูแลในเรื่องรายการของบุคคล นานมาแล้วเกือบจะเป็นปกติจากการที่มีข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า หญิงที่สมรสแล้วใช้ชื่อของสามี⁶⁸ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่น Mary Smith แต่งงานกับ John Brown ภายหลังแต่งงาน Mary Smith จะรู้จักในนามของ Mary Brown หรือใช้เรียกสั้น ๆ ว่า Mrs. Brown (ในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา มักนิยม เรียกชื่อบุคคล ด้วยคำนำนามตามด้วยชื่อสกุล)

จารีตประเพณีการเรียกขานชื่อของสามีภายหลังการสมรสแล้วเป็นการแสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในครอบครัวของสามี และแสดงถึงความเป็นเอกภาพในการถือครองบ้านใหม่⁶⁹ จากการเปลี่ยนแปลงชื่อไปในทางเดียวกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศ แม้ว่าเป็นการยากที่จะกล่าวในเรื่องบุคลิกภาพซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง ในความรู้สึกจริง ๆ การสูญเสียชื่อสกุลของฝ่ายหญิงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการทำลายสิ่งสำคัญและมันก็จมปลักอยู่กับสามีเธอ แต่กระนั้นก็ตาม ตามทฤษฎีความเป็นเอกภาพในทางกฎหมายของสามี ภรรยา การเปลี่ยนแปลงชื่อเช่นนี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์เพราะว่า "กฎหมาย Common Law อันเก่าแก่ได้สร้างหลักขึ้นมาว่า สามีภรรยาคือบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งจริง ๆ แล้วก็หมายความถึงสามีนั่นเอง"⁷⁰

⁶⁸ Mary Ann Glendon, State, Law and Family : Family Law in Transition in the United States and Western Europe , p. 128.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Leo Kanowitz , Woman and the law , p. 41.

ผู้หญิงที่สมรสแล้วจะถือเอาสิทธิในการแต่งงานใช้ชื่อสกุลของสามีแทนที่ชื่อสกุลของบิดา เธอโดยปกติมักจะปฏิบัติในอังกฤษและเวลส์ อาจจะกล่าวได้ว่า เธอเข้าถือสิทธิใช้ชื่อสกุลใหม่โดยการเรียกขานที่บุคคลทั่วไปเรียกเธอ การเปลี่ยนแปลงชื่อสกุลนี้เป็นไปตามความเป็นจริงมากกว่าเป็นไปโดยกฎหมาย⁷¹ ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการแต่งงานเธออาจใช้ชื่อสกุลของสามี หรือหากเมื่อการสมรสสิ้นสุดลงเธอมีสิทธิที่จะเรียกตัวเธอเองโดยใช้ชื่อสามีประการหนึ่ง หรือใช้ชื่อเดิมของเธอประการหนึ่ง หรือชื่ออื่น ๆ เธออาจจะเอาชื่อที่คนคนทั่วไปเรียกเธอก็ได้ไม่มีกฎหมายอะไรบังคับไว้⁷² ในประเทศอังกฤษสถานะของหลักกฎหมาย Common Law โบราณมีอยู่อย่างชัดเจน ในทางปฏิบัติสำหรับผู้หญิงที่สมรสแล้วให้สันนิษฐานถึงชื่อของสามีดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะแน่นอน แต่ก็ไม่มียะไรมากไปกว่าธรรมเนียมประเพณี เท่าที่ทราบไม่มีอะไรบังคับให้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องใช้ชื่อสกุลของสามี ดังนั้น ภรรยาของ Mr. Brown อาจใช้ชื่อ Mrs. Smith ก็ได้ ถ้าเธอเลือกเช่นนั้น⁷³

หญิงที่สมรสแล้วได้สูญเสียการใช้ชื่อสกุลเดิมและได้เข้าถือสิทธิใช้ชื่อสกุลของสามี เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงรากเง่าในสังคมประเพณีของชาว Anglo - American⁷⁴ สังคมประเพณีเช่นนี้เป็นที่แพร่หลายมานานแล้ว

⁷¹Halsbury's Law of England , Vols.22 .4th ed (London : Butherworths., 1979), p. 633.

⁷²Halsbury's Law of England , Vols.13. 4th ed (London : Butherworths., 1979), p. 464.

⁷³Mary Ann Glendon, State, Law and Family : Family Law in Transition in The United States and Western Europe, p. 129.

⁷⁴Leo Kanowitz , Woman and The Law , p. 41.

ในอังกฤษ และเป็นที่ยอมรับในสหรัฐอเมริกาที่ผู้หญิงถูกบังคับตามกฎหมายให้
 สิ้นนิษฐานไว้ก่อนว่า หลังการแต่งงานต้องใช้ชื่อของสามี ดังนั้น สิทธิของผู้หญิง
 ที่สมรสแล้วจะใช้ชื่อใหม่ได้รับการยืนยันในกฎหมายของสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม
 ไม่มีใครจะมีชื่อที่ถูกต้องตามกฎหมายเสมอไป ชื่อที่ถูกต้องตามกฎหมายก็
 คือชื่อที่ประเพณีได้รับรู้ แต่ก็ไม่มีอะไรจะป้องกันมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเปลี่ยน
 แปลงชื่ออย่างเป็นอิสระได้ สถานการณ์ในทางกฎหมายทั่วสหรัฐอเมริกา ยกเว้น
 Hawaii ประเพณีสำหรับผู้หญิงที่จะใช้ชื่อสามีภายหลังการแต่งงานได้แพร่หลาย
 แม้กระทั่งปัจจุบันไม่ว่าประชาชนหรือนักกฎหมายยังเชื่อว่าชื่อของหญิงเปลี่ยนแปลง
 การแต่งงานเป็นสิ่งที่เบ็ดเสร็จสำคัญของกฎหมาย จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงจำนวนมาก
 ได้เลือกที่จะไม่เปลี่ยนชื่อเพราะอาจจะต้องเผชิญกับความยากลำบากในการใช้
 สิทธิออกเสียงหรือทำใบขับขี่⁷⁵ แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ยอมรับการสูญเสียชื่อสกุล
 เดิมของตนและใช้ชื่อสกุลของสามี ด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ความยินยอม
 เหล่านี้ ทำให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย⁷⁶ ประเพณีที่ได้ถูกสร้างขึ้นมานี้
 ไม่คำนึงถึงเหตุผลพื้นฐาน โดยเฉพาะปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีน้ำหนักมากก็คือ การ
 เปลี่ยนชื่อของหญิงที่สมรสแล้วได้กลายเป็นสัญลักษณ์ในความจริงที่ว่า บุคลิกภาพ
 ของผู้หญิงผู้นั้นเป็นของสามี⁷⁷ ในประเทศภาคพื้นยุโรปที่ไม่ใช่ Common Law
 เช่น เดนมาร์ก และฝรั่งเศส ประเพณีและกฎหมายของทั้ง 2 ประเทศนี้
 อนุญาตให้หญิงที่สมรสแล้วใช้ชื่อสกุลเดิมของตนได้ ซึ่งตรงข้ามกับสหรัฐอเมริกา

---

⁷⁵ Mary Ann Glendon , State, Law and Family : Family Law in Transition in The United States and Western Europe , p. 129.

⁷⁶ Leo Kanowitz , Woman and The Law , p.41.

⁷⁷ Ibid., p. 42.

คำพิพากษาของสหรัฐอเมริกาหลายฉบับได้ปฏิเสธหญิงที่ต้องการจะขออนุญาตให้ใช้ชื่อเดิมของเธอภายหลังการแต่งงานแล้ว เช่น คดี Chapman v. Phoenix National Bank of The City of New York ศาลกล่าวว่า "ในหลายศตวรรษโดย Common law ระหว่างประชาชนที่พูดภาษาอังกฤษ หญิงที่สมรสแล้วต้องใช้ชื่อสกุลของสามี"⁷⁸ แต่ก็มีคำพิพากษาของศาลบางรัฐที่ได้วางหลักแตกต่างไปจากคำพิพากษานี้ คือ ศาลสูงของรัฐ Tennessee วางหลักไว้เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาว่า "ผู้หญิงไม่ต้องใช้ชื่อของสามีเมื่อเขาแต่งงานแล้ว"⁷⁹

เมื่อเป็นเช่นนั้น หากจะมีคำถามว่า มีความจำเป็นหรือไม่ที่ผู้หญิงสมรสแล้วจะต้องใช้ชื่อสกุลของสามีเป็นชื่อท้ายของเธอ คำตอบก็อาจกล่าวได้ว่าไม่จำเป็น คดีตามกฎหมายจำนวนมากและบทความทางวิชาการตามรัฐต่าง ๆ ถือหลักว่า ผู้หญิงโดยทั่วไปใช้ชื่อของสามีเมื่อได้สมรสแล้วเป็นเรื่องของสังคมประเพณีและไม่ใช่ว่ากฎหมายต้องการเช่นนั้นจะมีก็แต่รัฐ Hawaii และ Puerto Rico ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้แน่นอนชัดเจนว่าภรรยาและบุตรจะต้องใช้ชื่อของสามี กลุ่มนักศึกษากฎหมายผู้ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหานี้ก็ยังไม่สามารถค้นพบคดีเดียว ๆ ที่ผู้พิพากษาสั่งให้หญิงสมรสแล้วใช้ชื่อของสามีเพื่อจุดประสงค์ทุก ๆ อย่าง อย่างไรก็ตาม มีหญิงที่สมรสแล้ว จำนวนน้อยที่ปฏิเสธการใช้ชื่อของสามี⁸⁰

จะเห็นได้ว่า แม้หลักกฎหมายและจารีตประเพณีอันมนานในกฎหมาย Common Law ที่ให้หญิงที่สมรสแล้วเลิกใช้ชื่อเดิมของตนเองและรับเอาชื่อสกุลของสามีมาใช้แทน แต่ชื่อตัวของเธอที่ถูกต้องก็ยังคงเป็น

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Philip Francis , Legal Status of Womans , p. 1.

⁸⁰ Susan Deller Ross , The Right of Waman , p. 241.

ชื่อดังเดิมของทางศาสนาคริสต์นิกายและก็ไม่ใช่เป็นชื่อทางศาสนาคริสต์นิกายของสามี ตามกฎหมายชื่อของหญิงที่สมรสแล้วจึงประกอบด้วย ชื่อทางศาสนาคริสต์นิกายและชื่อสกุลของสามี⁸¹ ในขณะที่ศาลบางศาลได้ตระหนักถึงกฎเกณฑ์ความรู้สึที่เข้มงวดว่าชื่อทางศาสนาคริสต์นิกายของสามีหญิงที่สมรสแล้วไม่ใช่ชื่อของเธอ แต่บางศาลก็ยอมรับว่าโดยทั่วไปประเพณีปฏิบัติในสังคมในการระบุชื่อบุคคลไม่เพียงแต่จะใช้ชื่อสกุลสามีได้แล้วยังใช้ชื่อทางศาสนาคริสต์นิกาย หรือชื่ออื่น ๆ หรือชื่อย่อของสามีได้อีกด้วยเพียงแต่ว่า ชื่อเหล่านี้ตามหลังชื่อย่อ "Mrs." และเป็น การเพียงพอลแล้วที่จะจำแนกหญิงที่สมรสแล้วตามจุดประสงค์ของกฎหมาย

2.2. การเปลี่ยนแปลงชื่อบุคคล

2.2.1. บททั่วไป

ในการที่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ว่าจะ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการโต้แย้งขึ้นได้ บุคคลธรรมดาโดยทั่วไป อาจจะทำ การเปลี่ยนแปลงชื่อของเขาได้โดยการแสดงเจตนาให้ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป โดยไม่ จำต้องดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายเพียงแต่หากประสงค์จะเปลี่ยนแปลงชื่อ ก็ ให้นำเอาชื่อที่ต้องการมาใช้แทนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม บุคคลใด ๆ ไม่อาจ จะทำเช่นนั้นได้ ถ้าเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ในการหลอกลวงผู้อื่น⁸² ซึ่งเป็นไป ตามหลักกฎหมาย Common Law ในการใช้ชื่อที่ว่า "หญิงหรือชายมีสิทธิที่จะ ใช้ชื่ออะไรก็ได้ตราบนามที่ไม่กระทำอะไรไปในทางที่เป็นการหลอกลวงผู้อื่น"⁸³

⁸¹ B. Yongbae Davies , "Name", p. 281.

⁸² Ibid.

⁸³ Susan Deller Ross , The Right of Woman , p. 241.

2.2.2. ข้อบังคับที่ได้มีบัญญัติไว้ (Statutory Regulation)

2.2.2.1. เรื่องทั่วไป

การเปลี่ยนแปลงชื่อบุคคลชื่อหนึ่ง ๆ

ปกติจะดำเนินการภายใต้กฎข้อบังคับซึ่งกำหนดวิธีการดำเนินการทางกฎหมายที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชื่อบุคคล เช่นนี้บรรลุลักษณะที่ข้อบังคับดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นเพียงการยืนยันและช่วยเหลือกฎเกณฑ์ของกฎหมาย Common Law กรณีเช่นนี้ มิใช่จะเป็นการลบล้างกฎหมาย Common Law ไปโดยปริยายหรือทางอื่น ๆ แต่มีส่วนสนับสนุนในผลของวิธีการเปลี่ยนแปลงชื่อ วิธีทางกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการเปลี่ยนแปลงชื่อมีประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นความรวดเร็ว ความชัดเจน และบัญญัติรายการต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นมาใหม่ที่ชัดเจน แน่นนอน และง่ายต่อการพิสูจน์⁸⁴

2.2.2.2. การใช้ดุลพินิจของศาล ; ขอบเขต

ในการปฏิเสธ (Judicial discretion ; ground for denial)

การร้องขอตามบทบัญญัติของกฎหมาย หรือการสมัครใจยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงชื่อของแต่ละบุคคลเพื่อที่จะใช้ชื่อใหม่โดยการละทิ้งชื่อเก่าจะต้องอยู่ภายใต้ดุลพินิจที่มีเหตุผลของศาลในการยอมรับฟังคำร้องหรือคำขอเปลี่ยนแปลงชื่อไม่ว่าจะได้อนุญาตหรือปฏิเสธก็ตาม ศาลจะใช้ดุลพินิจไปในทางที่มีขอบไม่ได้และหากศาลทำเช่นนั้น คำตัดสินดังกล่าว ก็สามารถยื่นอุทธรณ์เพื่อความถูกต้องได้⁸⁵

หลักเกณฑ์โดยทั่วไป ก็คือสาระสำคัญของเหตุผลจะต้องมีอยู่ก่อนที่ศาลจะตัดสิน จึงอาจกล่าวได้ว่า ศาลไม่จำเป็นต้อง

⁸⁴B. Yongbae Davies , "Name", p. 282.

⁸⁵Ibid.

ต้องฟังความเห็นของผู้ร้องทุกคนในการเปลี่ยนแปลงชื่อ ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงชื่อดังกล่าว ศาลจึงอาจปฏิเสธเฉพาะรายในขอบเขตที่จะทำได้ รวมทั้งการขอเปลี่ยนแปลงชื่อภรรยา หรือบุตรผู้เยาว์⁸⁶

2.2.2.3. การสมัครใจยื่นคำขอหรือการยื่นคำร้อง

(Application or Pettition - Sufficiency)

กฎหมายกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติในการที่บุคคลคนหนึ่งจะเปลี่ยนแปลงชื่อ มักจะกำหนดไว้ว่าจะต้องยื่น ใบรับรอง (certificate) ใบสมัคร (application) หรือใบคำร้อง (petition) เป็นบันทึกต่อศาล กฎหมายบางฉบับก็บัญญัติให้การยื่นใบคำร้อง (petition) ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ลงนามโดยผู้ร้องเองและจะต้องระบุในคำร้องอย่างชัดเจนเกี่ยวกับ ชื่อ วัน เดือน ปี สถานที่เกิด อายุ ภูมิลำเนาของแต่ละคนที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนชื่อและหากต้องการเปลี่ยนชื่อไปใช้ชื่อสมมุติหรือนามแฝง จะต้องตรวจสอบได้ว่าเป็นบุคคลคนเดียวกันเช่นเดียวกันกับคำฟ้องตามบันทึกของศาล นอกจากนี้ผู้ร้องอาจถูกกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมอีก หากว่าผู้นั้นเป็นนักโทษในคดีอาญา หรือมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย หรือไม่มีคำพิพากษาหรือรายการผูกมัดที่เป็นอุปสรรคต่อตัวผู้ยื่นคำร้อง หรือการกระทำ หรือระเบียบที่เขาเป็นคู่ความอยู่นั้นหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้นเขาต้องให้รายละเอียดเพิ่มเติมที่เพียงพออย่างไม่มีที่ติ ต้องชัดเจนและปราศจากข้อสงสัย⁸⁷

คำร้องขอเปลี่ยนแปลงชื่อจะได้รับการปฏิเสธหากไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของศาลในเรื่องพยาน ไม่ว่าจะ เป็นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือคำร้องที่ได้รับการพิสูจน์แล้ว และไม่ว่าผู้ร้องจะเป็นหญิงที่สมรส

⁸⁶ Ibid., p. 283.

⁸⁷ Ibid.

แล้วหรือเป็นโสด หรือจะเป็นคู่ความกับคนอื่น ๆ และถ้าเป็นเช่นนั้น อะไรก็ตาม ที่เป็นการกระทำหรือชวอนวิธีพิจารณาในศาลที่มีคำสั่งเป็นปรปักษ์เขา อาจจะ เป็นเรื่องพันธบัตร (outstanding bond) หรือการทำตราสารที่เปลี่ยนมือได้ (commercial paper) การสลักหลัง (indorsed) หรือ การชกเงิน เขาในเรื่องชื่อที่เขาปรารถนาจะชกเลิกหรือชื่อผู้ปกครองเขา ในกรณีทำนอง เดียวกันในที่ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าจะต้องมีการแสดงเรื่องเกี่ยวกับการเงินจะมีผล เพื่อที่ศาลจะได้พิจารณาอนุญาตเปลี่ยนแปลงชื่อจะต้องมีข้อมูลอย่างเพียงพอหาก ผู้ร้องเชื่อว่ามีผลประโยชน์เกี่ยวกับการเงิน ชื่อของเขาอาจจะได้รับการ เปลี่ยนแปลงที่ไม่น่าพอใจซึ่งเป็นไปได้ที่ผลอาจเกิดจากผลประโยชน์เกี่ยวกับการ เงินไม่พอที่จะเป็นพยานได้^{๘๘}

2.2.2.4. การเปลี่ยนแปลงชื่อของบุตรผู้เยาว์

ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (Change of minor's name)

กฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติ

ในการเปลี่ยนแปลงชื่อ บางครั้งกำหนดเงื่อนไขว่าการเปลี่ยนแปลงชื่อของบุตร ผู้เยาว์ตามความต้องการผู้ปกครองทั้งคู่คือทั้งพ่อและแม่ ถ้ามีชีวิตอยู่จะต้องร่วม ลงนามในคำร้องซึ่งก็หมายความว่า ความยินยอมของบิดา มารดา เป็นสิ่ง จำเป็นต้องมีในการเปลี่ยนแปลงชื่อ ในอีกด้านหนึ่ง บางครั้งกฎหมายก็บัญญัติให้ ผู้ปกครองเพียงคนเดียว อาจจะยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแปลงชื่อของบุตรผู้เยาว์ได้ โดยมีหนังสือคำบอกกล่าวไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง ภายใต้อำนาจของกฎหมายดังกล่าว ถือได้ว่า ความยินยอมของบิดามารดาของทั้ง 2 ฝ่าย ไม่มีความจำเป็นแต่ ประการใด ในการตกลงใจที่จะเปลี่ยนแปลงชื่อให้แก่บุตรนี้ อย่างไรก็ตามศาล ยอมรับว่าสวัสดิการของเด็กควรจะต้องได้รับการพิจารณาควบคุมและมีประเด็น

^{๘๘} Ibid., P. 284.

การนำไปสู่ความยินยอมเป็นเรื่องปกติสำหรับการใช้ดุลพินิจของศาลในการฟ้องร้อง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าพ่อซึ่งปกติจะเป็นผู้ที่โต้แย้งคัดค้านมีสิทธิที่จะรักษาผลประโยชน์ของบุตรได้ในการที่บุตรจะถือสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดามารดาตามปกติ ประเพณี แม้ว่า แม่อาจจะได้รับคำตัดสินของศาลให้เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรก็ตาม โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การเปลี่ยนแปลงชื่อก็เป็นเพียงเพื่อที่จะป้องกันผู้ที่เป็นแม่และบุตรจากการรบกวนบุตรผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นการขัดขวางที่จะไม่ได้รับการบังคับจากคำคัดค้านโต้แย้งของผู้เป็นบิดา อย่างไรก็ตาม สำคัญในผลประโยชน์ของเด็กที่ต้องการเปลี่ยนแปลงชื่อ อาจจะเกิดจากความประพฤติดีของบิดา ซึ่งอาจจะถูกตัดสินให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสิทธิที่บุตรพึงจะมี หรือในกรณีที่ชื่อของบุตรถูกลบชื่อมาจากความเป็นเด็กในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ อาจจะต้องได้รับการอนุญาตเสียก่อน^{๑๐}

2.2.2.5. สิทธิแห่งการเป็นพลเมืองของผู้ยื่น

คำขอ (Citizenship of applicant)

หากความเป็นพลเมืองเป็นสิ่งจำเป็น ที่มีมาก่อนที่จะมีการอนุญาตในคำร้องสำหรับการเปลี่ยนแปลงชื่อ มันเป็นปัญหาที่ปรากฏได้รับการหยิบยกขึ้นมาเพียงบางครั้งเท่านั้น และก่อให้เกิดคำตอบได้หลายทาง อุกาทรณ์ เช่น อาจจะมีการประกาศให้ทราบว่ากฎหมายต้องการให้หาข้อเท็จจริงที่จำเป็นเพิ่มเติมก็ได้ ผู้ยื่นคำร้องมักจะกล่าวอ้างว่า เขาเป็นพลเมืองของสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ระยะเวลาในการยื่นคำร้องก็ต้องมีกำหนดที่แน่นอน ในอีกด้านหนึ่งได้มีคำพิพากษาที่ได้ตัดสินไว้ มีความเห็นว่า คนต่างด้าวไม่มีสิทธิในการที่จะให้ศาลมีคำพิพากษาสั่งอนุญาตให้อำนาจสนับสนุนไว้ กฎหมายรัฐบาลกลางให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจ ในขณะนั้นและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการ

^{๑๐} Ibid.

ขอเปลี่ยนแปลงสัญชาติของคนต่างด้าวไปในตัว คำร้องต่อมาก็คือขอให้มีความพิพากษา
เปลี่ยนแปลงชื่อของบุคคลต่างด้าวผู้นั้นสาระสำคัญในใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงสัญชาติ
สำหรับผู้ยื่นคำร้องก็ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงชื่อด้วย^{๑๐}

2.2.2.6. ผลของการเปลี่ยนแปลงชื่อ

(Effect of Change)

บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการ
เปลี่ยนแปลงชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มักจะบัญญัติไว้ให้มีผลใช้บังคับ ในวันและ
หลังจากวันที่มีคำสั่งของศาลเป็นพิเศษ ผู้ร้องเองมักจะทราบที่อยู่แล้วว่าตนเองมี
ชื่อใหม่หรือชื่ออื่น ๆ อย่างไร อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า การที่กฎหมายบัญญัติไว้
เช่นนั้น จะเป็นสิ่งที่ดีในผลของการยกเลิกบุคคลผู้ที่ต้องการได้มาซึ่งชื่อโดยคำ
พิพากษาของศาลจากความต้องการชื่ออื่น ๆ โดยปราศจาก วิธีการทางศาล^{๑๑}

จากการศึกษาหลักการจำแนกตัวบุคคลตามกฎหมายของประเทศ
ฝรั่งเศสและอังกฤษรวมทั้งที่มีการใช้ชื่ออยู่ในสหรัฐอเมริกา จะพบว่า ในปัจจุบัน
ภาพรวมโดยทั่วไป การใช้ชื่อบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำนำนาม ชื่อตัว ชื่อสกุล
ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก จะมีที่เป็นความแตกต่างกันบ้างก็เป็นเรื่องของ
วิธีการหรือรายละเอียดในวิธีปฏิบัติมากกว่า กล่าวคือ

1. การใช้คำนำนาม

ในประเทศฝรั่งเศส การใช้คำนำนาม เป็นเรื่องของจารีต
ประเพณีมากกว่าที่จะเป็น เรื่องของกฎหมายเพราะไม่มีกฎหมายบังคับให้บุคคลต้อง
ใช้คำนำนามว่า เด็กชายนั้น เด็กหญิงนี้ นายนั้น นางสาวนี้ การใช้คำนำ
นามนำหน้าชื่อบุคคลมักจะใช้ในลักษณะที่เป็นทางการ ถ้าเป็นกรณีทั่ว ๆ ไป มัก

^{๑๐} Ibid., p. 285.

^{๑๑} Ibid.

จะไม่ใช้ การเรียกขานตัวบุคคลจะเรียกชื่อของบุคคลผู้นั้นไปเลย ส่วนระบบกฎหมาย Common Law ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก็มีลักษณะการใช้คำนำนามคล้ายคลึงกันกับระบบกฎหมาย Civil Law ในประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นเรื่องของจารีตประเพณี แต่การใช้คำนำนามในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ค่อนข้างจะมีความชัดเจนกว่า กล่าวคือ ถ้าจะเรียกบุตรชายคนโต อาจจะมีคำว่า "Senoir" (Sr.) ลงท้ายหรือถ้าเป็นลูกชายคนเล็กก็อาจใช้คำว่า "Junoir" (Jr.) เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างพ่อและลูก ๆ พ่อโตขึ้นมาก็อาจใช้คำว่า "Mister" (Mr.) นำหน้าชื่อบุคคล (ฝรั่งเศสใช้คำว่า "Monsieur") หากเป็นหญิงยังไม่ได้สมรสก็ใช้คำว่า "Miss" (ฝรั่งเศสใช้คำว่า "Mademoiselle") สิ่งที่จะแตกต่างกันไปบ้างในเรื่องการใช้คำนำนามก็คือ การใช้คำนำนามของหญิงมีสามี ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา จะใช้คำว่า "Mrs." (Mistress) แต่ของประเทศฝรั่งเศส ใช้คำว่า "Madame" แต่คำว่า "Madame" อาจจะใช้ได้ทั้งหญิงที่สมรสแล้วหรือยังไม่ได้สมรสก็ได้ แต่ถ้าหากใช้กับหญิงที่ยังไม่ได้สมรสแสดงว่าหญิงผู้นั้น เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งอาจเกิดจากการมีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือฐานะทางสังคมก็ได้

2. การใช้ชื่อตัว

การใช้ชื่อตัวในประเทศฝรั่งเศส บุคคลจะใช้ชื่ออย่างไรก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการผิดเงื่อนไขของกฎหมาย เป็นต้นว่า ชื่อที่ฟังดูแล้วเป็นที่ตลกขบขันหรือไม่มีลักษณะเป็นภาษาฝรั่งเศส แต่สำหรับในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา การใช้ชื่อของบุคคลเป็นสิทธิเสรีภาพที่บุคคลจะใช้ชื่ออย่างไรก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่เป็นการฉ้อฉล หลอกลวงผู้อื่น

กรณีการเปลี่ยนชื่อตัว ในประเทศฝรั่งเศส โดยปกติแล้วชื่อตัวเป็นสิ่งถาวรเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ยกเว้น ในกรณีที่มีการรับบุตรบุญธรรม ศาลจะอนุญาตให้บุตรบุญธรรมเปลี่ยนแปลงชื่อตัวได้ เพื่อจะให้เด็กลืมความทรงจำในอดีตที่ผ่านมา หรือเป็นกรณีที่บุคคลได้สัญชาติฝรั่งเศส ผู้ขอเปลี่ยนแปลงชื่อจะต้องยื่นคำร้องมาพร้อมกับการขอเปลี่ยนแปลงสัญชาติเพื่อให้คุณเป็นชาวฝรั่งเศส หรือโดย

คำพิพากษา กรณีใดกรณีหนึ่งสำหรับในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา หากบุคคลต้องการเปลี่ยนแปลงชื่อตัวก็สามารถทำได้เพียงแต่นำเอาชื่อใหม่มาใช้แทน และให้สังคมได้รับรู้ถึงชื่อใหม่ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

3. การใช้ชื่อสกุล

ปกติ การใช้ชื่อสกุลในประเทศฝรั่งเศส เด็กจะใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือมารดาก็ได้ หรือจะใช้ทั้งชื่อสกุลของบิดาหรือของมารดา รวมทั้งก็ได้ ซึ่งหลักการนี้ไม่ได้มีความแตกต่างกันกับหลักในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ การใช้ชื่อสกุลของหญิงมีสามีก็เช่นเดียวกัน ในประเทศฝรั่งเศส การสมรสไม่ได้ทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง หญิงมีสามียังคงมีสิทธิใช้ชื่อสกุลเดิมของตนเองได้ สำหรับในประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา หลักกฎหมาย Common Law โบราณ ถือหลักว่าสามีภรรยา คือ บุคคลคนเดียว บุคคลคนนั้นก็คือสามี จึงบังคับให้หญิงมีสามีใช้ชื่อสกุลของหญิงมีสามีแต่ก็เป็นเพียงจารีตประเพณีเท่านั้น ไม่ได้มีกฎหมายบังคับไว้เลยว่าจะต้องให้หญิงมีสามีใช้ชื่อสกุลของสามีเท่านั้น ยกเว้น Hawaii ที่บังคับให้หญิงมีสามีใช้ชื่อสกุลของสามี ดังนั้น หญิงมีสามีจะไม่ใช้ชื่อสกุลของสามีก็ได้

อย่างไรก็ตาม ในการจำแนกตัวบุคคลของแต่ละประเทศ ก็เป็นเรื่องของแต่ละท้องถิ่น เพราะประเพณี วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่แตกต่างกัน ประเทศแต่ละประเทศจึงอาจมีหลักการที่ดีที่แตกต่างกันไป ไม่มีประเทศไหนในโลกที่จะมีหลักการที่ดีสมบูรณ์แบบ แน่นนอน ชัดเจน ในทุกเรื่องได้ ดังนั้น ในการศึกษาบทต่อไป ผู้เขียนจะได้นำเอาหลักการที่เห็นว่าดีและเหมาะสมที่อาจจะนำมาใช้กับประเพณี วัฒนธรรมของไทยได้ ก็จะนำมาใช้หากเห็นว่าไม่ดี ไม่เหมาะสม ก็จะได้วิเคราะห์วิจารณ์ไปพร้อมกันด้วย